

Jurisprudența obligatorie pentru aplicarea Codului penal

□ deciziile Curții Constituționale □ hotărârile prealabile
ale Înaltei Curți de Casație și Justiție privind dezlegarea
unor chestiuni de drept □ recursurile în interesul legii

Ediția a 5-a, actualizată la data de
10 martie 2026

Editura
Hamangiu

Cuprins

Capitolul I. Decizii ale Curții Constituționale	1
1. Art. 5 – Aplicarea legii penale mai favorabile până la judecarea definitivă a cauzei. Interdicția combinării prevederilor din legi succesive (C.C.R., dec. nr. 265 din 6 mai 2014, M. Of. nr. 372 din 20 mai 2014)	1
2. Art. 112 ¹ – Confiscare extinsă. Limita temporală cu privire la confiscarea bunurilor. Principiul neretroactivității legii (C.C.R., dec. nr. 11 din 15 ianuarie 2015, M. Of. nr. 102 din 9 februarie 2015)	9
3. Art. 159 – Împăcarea. Inculpat trimis în judecată înainte de data intrării în vigoare a noului Cod penal și pentru care la acea dată momentul citirii actului de sesizare fusese depășit. Obligatorietatea aplicării noilor dispoziții (C.C.R., dec. nr. 508 din 7 octombrie 2014, M. Of. nr. 843 din 19 noiembrie 2014)	12
4. Art. 159 – Împăcarea. Momentul până la care poate interveni. Ipoteza schimbării încadrării juridice a faptei, ulterior citirii actului de sesizare a instanței (C.C.R., dec. nr. 222 din 20 aprilie 2023, M. Of. nr. 441 din 22 mai 2023)	15
Capitolul al II-lea. Hotărâri prealabile privind dezlegarea unor chestiuni de drept	26
1. Art. 3, art. 5, art. 39 – Principiul activității legii penale. Aplicarea legii penale mai favorabile până la judecarea definitivă a cauzei. Concurs de infracțiuni. Infracțiuni săvârșite anterior datei de 1 februarie 2014. Infracțiuni săvârșite ulterior datei de 1 februarie 2014 (I.C.C.J., compl. DCD pen., dec. nr. 7 din 2 martie 2016, M. Of. nr. 251 din 5 aprilie 2016)	26
2. Art. 3, art. 5, art. 155 – ¹ Principiul activității legii penale. Norme referitoare la întreruperea cursului prescripției răspunderii penale. Natură juridică. Lege penală mai favorabilă ² Contestație în anulare. Inadmisibilitatea reanalizării prescripției răspunderii penale (I.C.C.J., compl. DCD pen., dec. nr. 67 din 25 octombrie 2022, M. Of. nr. 1141 din 28 noiembrie 2022)	33
3. Art. 3, art. 35 – Principiul activității legii penale. Infracțiune continuată. Fapte în legătură cu o substanță interzisă aflată sub incidența în timp a două legi (I.C.C.J., compl. DCD pen., dec. nr. 38 din 17 iunie 2024, M. Of. nr. 951 din 23 septembrie 2024)	78
4. Art. 4 – Dezincriminare. Infracțiuni de tăiere fără drept și furt de arbori din fondul forestier național. Succesiune de acte normative cu privire la stabilirea prețului mediu al unui metru cub de masă lemnoasă pe picior. Efecte (I.C.C.J., compl. DCD pen., dec. nr. 6 din 20 martie 2015, M. Of. nr. 257 din 17 aprilie 2015)	92
5. Art. 4, art. 183, art. 244 – Dezincriminare. Infracțiune de înșelăciune comisă sub imperiul legii anterioare. Modificarea noțiunii de „consecințe deosebit de grave”. Consecințe (I.C.C.J., compl. DCD pen., dec. nr. 30 din 19 noiembrie 2015, M. Of. nr. 14 din 8 ianuarie 2016)	99
6. Art. 4, art. 371 – Dezincriminare. Tulburarea ordinii și liniștii publice. Violențe, amenințări sau atingeri grave aduse demnității comise împotriva unei singure persoane. Condițiile în care o faptă poate fi considerată dezincriminată (I.C.C.J., compl. DCD pen., dec. nr. 9 din 12 aprilie 2016, M. Of. nr. 356 din 10 mai 2016)	108
7. Art. 5, art. 35 – Aplicarea legii penale mai favorabile până la judecarea definitivă a cauzei. Infracțiune în formă continuată. Obligatorietatea aprecierii globale a legii penale mai favorabile (I.C.C.J., compl. DCD pen., dec. nr. 5 din 26 mai 2014, M. Of. nr. 470 din 26 iunie 2014)	122
8. Art. 5, art. 76 – ¹ Aplicarea legii penale mai favorabile până la judecarea definitivă a cauzei. Circumstanțe atenuante. Apreciere globală în funcție de incriminare și de sancțiune ² Înlăturarea circumstanțelor atenuante. Principiul neagravării situației în propria cale de atac (I.C.C.J., compl. DCD pen., dec. nr. 10 din 2 iunie 2014, M. Of. nr. 502 din 7 iulie 2014)	125
9. Art. 5 – Aplicarea legii penale mai favorabile până la judecarea definitivă a cauzei. Prescripția răspunderii penale. Infracțiuni săvârșite anterior datei de 1 februarie 2014, care nu au fost încă judecate definitiv până la 20 mai 2014, data publicării Deciziei nr. 265/2014 a Curții Constituționale (I.C.C.J., compl. DCD pen., dec. nr. 21 din 6 octombrie 2014, M. Of. nr. 829 din 13 noiembrie 2014)	132
10. Art. 5 – Aplicarea legii penale mai favorabile până la judecarea definitivă a cauzei. Pluralitate de infracțiuni. Pedepsă cu suspendarea condiționată a executării care nu îndeplinește condițiile pentru a constitui primul termen al recidivei postcondamnatorii (I.C.C.J., compl. DCD pen., dec. nr. 13 din 6 mai 2015, M. Of. nr. 410 din 10 iunie 2015)	140

11.	Art. 5 – Aplicarea legii penale mai favorabile până la judecarea definitivă a cauzei. Contopirea unei pedepse cu închisoarea aplicate în temeiul Codului penal din 1969 pentru o infracțiune săvârșită sub imperiul acestei legi cu o pedeapsă cu închisoarea aplicată în temeiul noului Cod penal pentru o infracțiune săvârșită sub imperiul Codului penal din 1969 (<i>I.C.C.J., compl. DCD pen., dec. nr. 29 din 19 noiembrie 2015, M. Of. nr. 29 din 15 ianuarie 2016</i>)	150
12.	Art. 5, art. 96 – Aplicarea legii penale mai favorabile până la judecarea definitivă a cauzei. Suspendarea sub supraveghere a executării pedepsei. Revocare. Legea aplicabilă pedepsei rezultante (<i>I.C.C.J., compl. DCD pen., dec. nr. 11 din 5 mai 2016, M. Of. nr. 468 din 23 iunie 2016</i>)	158
13.	Art. 5, art. 218 ¹ , art. 220 – Aplicarea legii penale mai favorabile până la judecarea definitivă a cauzei. Infracțiunile de act sexual cu un minor și viol săvârșit asupra unui minor. Elemente circumstanțiale agravante prevăzute numai de legea nouă (<i>I.C.C.J., compl. DCD pen., dec. nr. 373 din 20 octombrie 2025, M. Of. nr. 1040 din 11 noiembrie 2025</i>)	167
14.	Art. 5, art. 155 – Aplicarea legii penale mai favorabile până la judecarea definitivă a cauzei. Prescripția răspunderii penale. Redeschiderea procesului penal. Întreruperea cursului prescripției. Calculul și curgerea termenului de prescripție (<i>I.C.C.J., compl. DCD pen., dec. nr. 391 din 27 octombrie 2025, M. Of. nr. 1143 din 10 decembrie 2025</i>)	174
15.	Art. 6, art. 39 – Legea penală mai favorabilă în cazul faptelor definitiv judecate. Mecanismul de aplicare în cazul unui concurs de infracțiuni (<i>I.C.C.J., compl. DCD pen., dec. nr. 1 din 14 aprilie 2014, M. Of. nr. 349 din 13 mai 2014</i>)	183
16.	Art. 6, art. 33 – Aplicarea legii penale mai favorabile după judecarea definitivă a cauzei. Tentativă (<i>I.C.C.J., compl. DCD pen., dec. nr. 6 din 26 mai 2014, M. Of. nr. 471 din 26 iunie 2014</i>)	194
17.	Art. 6, art. 36 – Aplicarea legii penale mai favorabile, potrivit art. 6 CP, în cazul infracțiunilor continuate. Înțelesul sintagmei „maxim special prevăzut de legea nouă pentru infracțiunea săvârșită” (<i>I.C.C.J., compl. DCD pen., dec. nr. 7 din 26 mai 2014, M. Of. nr. 471 din 26 iunie 2014</i>)	199
18.	Art. 6, art. 76, art. 78 – Aplicarea legii penale mai favorabile după judecarea definitivă a cauzei. Circumstanțe atenuante sau agravante reținute condamnatului și care apar valorificate în pedeapsa concretă. Posibilitatea de a le lua în considerare la maximul special prevăzut de legea nouă pentru infracțiunea săvârșită, atunci când se compară pedeapsa aplicată cu maximul special prevăzut de legea nouă (<i>I.C.C.J., compl. DCD pen., dec. nr. 8 din 26 mai 2014, M. Of. nr. 473 din 27 iunie 2014</i>)	206
19.	Art. 6 – Aplicarea dispozițiilor art. 6 alin. (1) CP privind legea mai favorabilă după judecarea definitivă a cauzei. Hotărâri de condamnare pronunțate de un alt stat față de cetățeni români aflați în executarea acelei pedepse pe teritoriul României (<i>I.C.C.J., compl. DCD pen., dec. nr. 13 din 5 iunie 2014, M. Of. nr. 505 din 8 iulie 2014</i>)	211
20.	Art. 6 – Aplicarea legii penale mai favorabile după judecarea definitivă a cauzei. Cază specială de reducere a pedepsei prevăzută de art. 320 ¹ alin. (7) CPP 1968 (<i>I.C.C.J., compl. DCD pen., dec. nr. 14 din 16 iunie 2014, M. Of. nr. 525 din 15 iulie 2014</i>)	217
21.	Art. 6, art. 43 – Aplicarea legii penale mai favorabile după judecarea definitivă a cauzei. Infracțiune comisă în stare de recidivă postexecutorie, judecată definitiv înainte de intrarea în vigoare a noului Cod penal (<i>I.C.C.J., compl. DCD pen., dec. nr. 15 din 23 iunie 2014, M. Of. nr. 546 din 23 iulie 2014</i>)	221
22.	Art. 6 – Aplicarea legii penale mai favorabile după judecarea definitivă a cauzei. Pedeapsa închisorii executabilă mai mare de 5 ani, aplicată pentru infracțiuni săvârșite în timpul minorității. Înlocuire cu măsura educativă a internării într-un centru de detenție pe o durată egală cu durata pedepsei închisorii ori cu măsura educativă a internării într-un centru de detenție pe o durată de 5 ani (<i>I.C.C.J., compl. DCD pen., dec. nr. 18 din 15 septembrie 2014, M. Of. nr. 775 din 24 octombrie 2014</i>)	228
23.	Art. 6, art. 44 – Aplicarea legii penale mai favorabile după judecarea definitivă a cauzei. Stabilirea pedepsei aplicabile potrivit noii legi în cazul unei pluralități de infracțiuni. Pluralitate intermediară (<i>I.C.C.J., compl. DCD pen., dec. nr. 3 din 16 februarie 2015, M. Of. nr. 380 din 2 iunie 2015</i>)	236
24.	Art. 6, art. 183, art. 309 – Aplicarea legii penale mai favorabile după judecarea definitivă a cauzei. Infracțiuni care au produs consecințe deosebit de grave. Nedepășirea valorii-prag de 2.000.000 de lei (<i>I.C.C.J., compl. DCD pen., dec. nr. 12 din 6 mai 2015, M. Of. nr. 409 din 10 iunie 2015</i>)	243

25.	Art. 6, art. 35, art. 39 – Aplicarea legii penale mai favorabile după judecarea definitivă a cauzei. Infracțiune continuată conform legii vechi. Concurs de infracțiuni potrivit legii noi. Pedepsa aplicabilă (<i>I.C.C.J., compl. DCD pen., dec. nr. 13 din 18 mai 2016, M. Of. nr. 457 din 21 iunie 2016</i>)	249
26.	Art. 6 – Lege penală mai favorabilă intervenită după liberarea condiționată. Dispunerea executării restului de pedeapsă, fără ca instanța să se pronunțe cu privire la aplicarea dispozițiilor art. 6 CP (<i>I.C.C.J., compl. DCD pen., dec. nr. 13 din 25 aprilie 2017, M. Of. nr. 464 din 21 iunie 2017</i>)	257
27.	Art. 21, art. 175 – Fapta medicului angajat în sistemul public de sănătate de a primi plăți suplimentare sau donații de la pacienți. Inexistența cauzei justificative prevăzute de art. 21 CP (<i>I.C.C.J., compl. DCD pen., dec. nr. 19 din 4 iunie 2015, M. Of. nr. 590 din 5 august 2015</i>)	265
28.	Art. 39 – Concurs de infracțiuni. Amendă. Sumă corespunzătoare unei zile-amendă diferită pentru fiecare infracțiune concurentă. Determinarea pedepsei rezultante (<i>I.C.C.J., compl. DCD pen., dec. nr. 20 din 7 iulie 2020, M. Of. nr. 733 din 13 august 2020</i>)	274
29.	Art. 41 – Recidivă postexecutorie. Primul termen al recidivei – pedeapsa stabilită prin cumul potrivit Codului penal din 1969 (<i>I.C.C.J., compl. DCD pen., dec. nr. 7 din 15 martie 2017, M. Of. nr. 269 din 18 aprilie 2017</i>)	287
30.	Art. 43 – Primul termen al recidivei. Pedeapsă „executată sau considerată ca executată”. Recalculare ca urmare a aplicării art. 55 ¹ din Legea nr. 254/2013 (<i>I.C.C.J., compl. DCD pen., dec. nr. 15 din 26 septembrie 2018, M. Of. nr. 975 din 19 noiembrie 2018</i>)	297
31.	Art. 43 – Recidivă postcondamnatorie. Infracțiuni concurente care constituie al doilea termen al recidivei. Condiții (<i>I.C.C.J., compl. DCD pen., dec. nr. 14 din 12 iunie 2019, M. Of. nr. 585 din 17 iulie 2019</i>)	305
32.	Art. 43 – Recidivă postcondamnatorie. Infracțiuni concurente. Stabilirea pedepsei rezultante (<i>I.C.C.J., compl. DCD pen., dec. nr. 22 din 9 iulie 2020, M. Of. nr. 907 din 6 octombrie 2020</i>)	315
33.	Art. 83, art. 88 – Amânarea aplicării pedepsei. Săvârșirea unei noi infracțiuni intenționate în termenul de supraveghere. Consecințe (<i>I.C.C.J., compl. DCD pen., dec. nr. 24 din 19 septembrie 2017, M. Of. nr. 860 din 1 noiembrie 2017</i>)	320
34.	Art. 85 – Amânarea aplicării pedepsei. Obligația de a nu conduce anumite vehicule stabilite de instanță. Perioada pe care poate fi impusă (<i>I.C.C.J., compl. DCD pen., dec. nr. 71 din 23 octombrie 2023, M. Of. nr. 1052 din 21 noiembrie 2023</i>)	334
35.	Art. 89, art. 92 – Anularea amânării aplicării pedepsei, urmată de suspendarea sub supraveghere a executării pedepsei principale rezultante. Momentul de la care se calculează termenul de supraveghere (<i>I.C.C.J., compl. DCD pen., dec. nr. 13 din 7 mai 2019, M. Of. nr. 479 din 12 iunie 2019</i>)	343
36.	Art. 81 CP 1969 – Suspendarea condiționată a executării pedepsei, dispusă după intrarea în vigoare a Codului penal actual, ca efect al legii penale mai favorabile. Regim juridic (<i>I.C.C.J., compl. DCD pen., dec. nr. 12 din 7 mai 2019, M. Of. nr. 481 din 13 iunie 2019</i>)	353
37.	Art. 100 – Liberare condiționată. Pedeapsă ce poate fi considerată ca executată pe baza muncii prestate. Transferarea persoanei condamnate în străinătate, în vederea continuării executării pedepsei în România. Perioada considerată ca executată de statul de condamnare (<i>I.C.C.J., compl. DCD pen., dec. nr. 15 din 22 mai 2015, M. Of. nr. 455 din 24 iunie 2015</i>)	369
38.	Art. 105 – Liberare condiționată. Infracțiuni care duc la anularea liberării (<i>I.C.C.J., compl. DCD pen., dec. nr. 10 din 28 aprilie 2020, M. Of. nr. 500 din 12 iunie 2020</i>)	378
39.	Art. 112 – Confiscare specială. Infracțiuni de contrabandă. Condiții (<i>I.C.C.J., compl. DCD pen., dec. nr. 11 din 22 aprilie 2015, M. Of. nr. 381 din 2 iunie 2015</i>)	389
40.	Art. 124 – Internare într-un centru educativ. Înlocuire cu măsura internării într-un centru de detenție. Scăderea perioadei executate în centrul educativ (<i>I.C.C.J., compl. DCD pen., dec. nr. 17 din 19 iunie 2020, M. Of. nr. 958 din 19 octombrie 2020</i>)	404
41.	Art. 129 – Fapte definitiv judecate la data de 1 februarie 2014. Infracțiuni comise înainte și după majorat. Legea penală mai favorabilă. Aplicabilitatea dispozițiilor art. 22 alin. (4) lit. b) din Legea nr. 187/2012 cu referire la art. 129 alin. (2) lit. b) CP (<i>I.C.C.J., compl. DCD pen., dec. nr. 4 din 12 mai 2014, M. Of. nr. 434 din 13 iunie 2014</i>)	416
42.	Art. 129 – Măsuri educative deja executate în caz de concurs de infracțiuni. Luarea în considerare a măsurii educative executate la alegerea și stabilirea sancțiunii pentru pluralitatea de infracțiuni (<i>I.C.C.J., compl. DCD pen., dec. nr. 2 din 26 ianuarie 2016, M. Of. nr. 192 din 15 martie 2016</i>)	425
43.	Art. 135 – Răspunderea penală a persoanei juridice. Condiții. Întreprindere individuală (<i>I.C.C.J., compl. DCD pen., dec. nr. 1 din 13 ianuarie 2016, M. Of. nr. 138 din 23 februarie 2016</i>)	433

44.	Art. 135, art. 289, art. 297 – Răspunderea penală a persoanei juridice. Spital militar. Infrapecțiuni de luare de mită și abuz în serviciu (<i>I.C.C.J., compl. DCD pen., dec. nr. 9 din 13 februarie 2023, M. Of. nr. 245 din 24 martie 2023</i>)	443
45.	Art. 154, art. 193, art. 199 – ¹ Termen de prescripecție. Infrapecțiunea de lovire sau alte violențe în modalitatea violenței în familie ² Incriminarea din art. 199 alin. (1) CP. Natură juridică (<i>I.C.C.J., compl. DCD pen., dec. nr. 58 din 18 septembrie 2023, M. Of. nr. 965 din 25 octombrie 2023</i>)	457
46.	Art. 155 – Întreruperea cursului prescripecției răspunderii penale. Decizie pentru dezlegarea unor chestiuni de drept pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție. Aplicabilitate. Obligația instanțelor (<i>I.C.C.J., compl. DCD pen., dec. nr. 37 din 17 iunie 2024, M. Of. nr. 697 din 18 iulie 2024</i>)	467
47.	Art. 157, art. 196 – Plângere prealabilă. Vătămare corporală din culpă. Urmare prevăzută de lege produsă asupra a două persoane. Retragerea plângerii prealabile de către una dintre persoanele vătămăte. Consecințe (<i>I.C.C.J., compl. DCD pen., dec. nr. 372 din 20 octombrie 2025, M. Of. nr. 1124 din 5 decembrie 2025</i>)	510
48.	Art. 158 – Retragerea plângerii prealabile. Infrapecțiuni pentru care acțiunea penală se pune în mișcare la plângerea prealabilă a persoanei vătămăte sau din oficiu. Existența plângerii prealabile depuse de persoana vătămătată (<i>I.C.C.J., compl. DCD pen., dec. nr. 30 din 3 iunie 2024, M. Of. nr. 585 din 25 iunie 2024</i>)	517
49.	Art. 169, art. 189 – Persoană condamnată definitiv care a comis anterior o infrapecțiune de omor sau o tentativă la infrapecțiunea de omor. Împlinirea termenului de reabilitare. Posibilitatea reținerii elementului circumstanțial agravant prevăzut în art. 189 alin. (1) lit. e) CP (<i>I.C.C.J., compl. DCD pen., dec. nr. 17 din 11 octombrie 2018, M. Of. nr. 1000 din 27 noiembrie 2018</i>)	532
50.	Art. 175 – Expert tehnic judiciar. Funcționar public în înțelesul legii penale (<i>I.C.C.J., compl. DCD pen., dec. nr. 20 din 29 septembrie 2014, M. Of. nr. 766 din 22 octombrie 2014</i>)	542
51.	Art. 175 – Medic angajat într-o unitate spitalicească din sistemul public de sănătate. Funcționar public în accepțiunea legii penale (<i>I.C.C.J., compl. DCD pen., dec. nr. 26 din 3 decembrie 2014, M. Of. nr. 24 din 13 ianuarie 2015</i>)	550
52.	Art. 175 – Profesor din învățământul preuniversitar de stat. Calitatea de funcționar public în accepțiunea legii penale (<i>I.C.C.J., compl. DCD pen., dec. nr. 8 din 15 martie 2017, M. Of. nr. 290 din 25 aprilie 2017</i>)	560
53.	Art. 175 – Funcționar bancar, angajat al unei societăți bancare cu capital integral privat. Funcționar public în sensul legii penale (<i>I.C.C.J., compl. DCD pen., dec. nr. 18 din 30 mai 2017, M. Of. nr. 545 din 11 iulie 2017</i>)	573
54.	Art. 175, art. 308 – Funcționar public. Întreprinzător titular al unei întreprinderi individuale (<i>I.C.C.J., compl. DCD pen., dec. nr. 13 din 7 mai 2020, M. Of. nr. 721 din 11 august 2020</i>)	597
55.	Art. 175 – Persoană care deține o funcție de conducere în cadrul unui partid politic. Funcționar public potrivit Codului penal din 1969, nu și potrivit Codului penal actual (<i>I.C.C.J., compl. DCD pen., dec. nr. 37 din 8 iunie 2022, M. Of. nr. 1031 din 24 octombrie 2022</i>)	606
56.	Art. 177, art. 377 – Membru de familie. Incest. Stabilirea calității de rude biologice în linie directă sau între frați și surori, atunci când subiect al infrapecțiunii este o persoană adoptată. Inaplicabilitatea art. 440 și art. 470 C. civ. Lipsa necesității stabilirii în prealabil a unui raport juridic civil pentru determinarea subiecților infrapecțiunii. Efectele legăturii de rudenie biologică (<i>I.C.C.J., compl. DCD pen., dec. nr. 52 din 28 iunie 2021, M. Of. nr. 874 din 13 septembrie 2021</i>)	625
57.	Art. 196 – Vătămare corporală din culpă. Faptă comisă sub imperiul Codului penal din 1969. Neîntrunirea condițiilor prevăzute de noul Cod penal. Dezincriminare (<i>I.C.C.J., compl. DCD pen., dec. nr. 4 din 4 martie 2015, M. Of. nr. 244 din 9 aprilie 2015</i>)	636
58.	Art. 196 CP – Vătămare corporală din culpă prevăzută de art. 196 alin. (1) teza I CP. Persoană aflată sub influența băuturilor alcoolice. Relevanța nivelului îmbibației alcoolice (<i>I.C.C.J., compl. DCD pen., dec. nr. 8 din 23 mai 2018, M. Of. nr. 539 din 28 iunie 2018</i>)	643
59.	Art. 198 – Infrapecțiunea de încăierare. Imposibilitate de individualizare a autorului unei fapte ilicite. Acțiune civilă în procesul penal formulată de un participant la săvârșirea infrapecțiunii împotriva altui inculpat participant la aceeași infrapecțiune. Admisibilitate (<i>I.C.C.J., compl. DCD pen., dec. nr. 49 din 7 octombrie 2024, M. Of. nr. 1102 din 5 noiembrie 2024</i>)	652
60.	Art. 213 – Proxenetism în modalitatea înlesnirii practicării prostituției. Fapte săvârșite față de o persoană majoră și față de una minoră. Infrapecțiune simplă sau concurs de infrapecțiuni (<i>I.C.C.J., compl. DCD pen., dec. nr. 20 din 11 octombrie 2016, M. Of. nr. 927 din 17 noiembrie 2016</i>)	668
61.	Art. 219 ¹ – Agresiune sexuală săvârșită asupra unui minor. Condiții privind tipicitatea (<i>I.C.C.J., compl. DCD pen., dec. nr. 189 din 19 mai 2025, M. Of. nr. 522 din 4 aprilie 2025</i>)	677

62.	Art. 226 – Violarea vieții private în modalitatea incriminată de art. 226 alin. (2) CP. Tipicitate (I.C.C.J., compl. DCD pen., dec. nr. 51 din 24 iunie 2021, M. Of. nr. 1050 din 3 noiembrie 2021)	688
63.	Art. 226 – Violarea vieții private. Înțelesul noțiunilor de locuință, încăpere sau dependență (I.C.C.J., compl. DCD pen., dec. nr. 18 din 22 aprilie 2024, M. Of. nr. 446 din 15 mai 2024)	698
64.	Art. 228, art. 229 – Furt. Îndeplinirea obligației de a purta o mască de protecție în spații publice. Faptă săvârșită de către o persoană mascată (I.C.C.J., compl. DCD pen., dec. nr. 4 din 27 ianuarie 2022, M. Of. nr. 335 din 5 aprilie 2022)	706
65.	Art. 229 – Furt calificat. Punct de lucru al unei persoane juridice. Condiție pentru a fi considerat sediu profesional (I.C.C.J., compl. DCD pen., dec. nr. 36 din 17 iunie 2024, M. Of. nr. 776 din 7 august 2024)	715
66.	Art. 244, art. 249 – Înșelăciune. Publicarea de anunțuri fictive online care a avut drept consecință producerea unei pagube. Inexistența unei intervenții asupra sistemului informatic sau asupra datelor informatice prelucrate de acesta (I.C.C.J., compl. DCD pen., dec. nr. 37 din 7 iunie 2021, M. Of. nr. 707 din 16 iulie 2021)	729
67.	Art. 246 – Deturnarea licitațiilor publice. Retragerea de la o licitație publică a autorului faptei. Neîntrunirea elementului material în modalitatea normativă a îndepărtării (I.C.C.J., compl. DCD pen., dec. nr. 45 din 16 septembrie 2024, M. Of. nr. 1062 din 23 octombrie 2024)	744
68.	Art. 257 – Ultraj în formă agravată. Subiect pasiv. Polițist local (I.C.C.J., compl. DCD pen., dec. nr. 19 din 22 iunie 2020, M. Of. nr. 874 din 24 septembrie 2020)	758
69.	Art. 273 – Mărturie mincinoasă. Subiect activ al infracțiunii. Participant la comiterea unei infracțiuni, judecat separat de ceilalți participanți și audiat ulterior ca martor în cauza disjunctă (I.C.C.J., compl. DCD pen., dec. nr. 10 din 17 aprilie 2019, M. Of. nr. 416 din 28 mai 2019)	774
70.	Art. 273, art. 290 – Mărturie mincinoasă. Subiect activ al infracțiunii. Martor denunțator care beneficiază de cauza de nepedepsire prevăzută la art. 290 alin. (3) CP (I.C.C.J., compl. DCD pen., dec. nr. 1 din 16 ianuarie 2020, M. Of. nr. 173 din 3 martie 2020)	780
71.	Art. 275 – Sustragere sau distrugere de probe ori de înscrisuri. Situație premisă. Subiect activ (I.C.C.J., compl. DCD pen., dec. nr. 3 din 20 ianuarie 2021, M. Of. nr. 396 din 15 aprilie 2021)	793
72.	Art. 288 – Neexecutarea sancțiunilor penale. Sustragerea de la executarea măsurii de siguranță prevăzute în art. 112 lit. d) CP 1969. Neîntrunirea condițiilor de tipicitate ale infracțiunii prevăzute de art. 288 alin. (1) CP (I.C.C.J., compl. DCD pen., dec. nr. 2 din 30 ianuarie 2019, M. Of. nr. 242 din 28 martie 2019)	805
73.	Art. 295, art. 308 – Infracțiuni de corupție și de serviciu comise de alte persoane. Varianta atenuată a infracțiunii de delapidare. Prescripția răspunderii penale (I.C.C.J., compl. DCD pen., dec. nr. 1 din 19 ianuarie 2015, M. Of. nr. 105 din 10 februarie 2015)	816
74.	Art. 322 – Fals în înscrisuri sub semnătură privată. Concurs real cu infracțiunea de folosire sau prezentare cu rea-credință de documente ori declarații false, inexacte sau incomplete, prevăzută de art. 18 ¹ alin. (1) din Legea nr. 78/2000 (I.C.C.J., compl. DCD pen., dec. nr. 3 din 20 ianuarie 2020, M. Of. nr. 138 din 21 februarie 2020)	827
75.	Art. 325 – Fals informatic. Cerințe esențiale. Deschiderea și utilizarea unui cont pe o rețea de socializare deschisă publicului, folosind ca nume de utilizator numele unei alte persoane și introducând date personale reale care permit identificarea acesteia (I.C.C.J., compl. DCD pen., dec. nr. 4 din 25 ianuarie 2021, M. Of. nr. 171 din 19 februarie 2021)	842
76.	Art. 327 – Fals privind identitatea. Întrebuințarea identității reale a unei persoane (I.C.C.J., compl. DCD pen., dec. nr. 20 din 4 iunie 2015, M. Of. nr. 573 din 30 iulie 2015)	857
77.	Art. 335 – Conducerea unui vehicul fără permis de conducere. Obligația inculpatului de a nu conduce vehicule anume stabilite, impusă de organul judiciar pe timpul măsurii preventive a controlului judiciar conform art. 215 alin. (2) lit. i) CPP. Încălcare. Neîntrunirea elementelor de tipicitate ale infracțiunii prevăzute de art. 335 alin. (2) CP (I.C.C.J., compl. DCD pen., dec. nr. 18 din 29 octombrie 2019, M. Of. nr. 66 din 30 ianuarie 2020)	864
78.	Art. 335 – Încredințarea unui vehicul pentru conducerea pe drumurile publice. Persoană despre care autorul știe că se află sub influența alcoolului. Condiții (I.C.C.J., compl. DCD pen., dec. nr. 14 din 25 mai 2020, M. Of. nr. 135 din 10 februarie 2021)	877
79.	Art. 335 – Conducerea unui vehicul fără permis de conducere. Subiect activ (I.C.C.J., compl. DCD pen., dec. nr. 27 din 21 aprilie 2021, M. Of. nr. 664 din 6 iulie 2021)	883
80.	Art. 335 – Conducerea unui vehicul fără permis de conducere. Persoană care deține un permis de conducere provizoriu valabil, eliberat de autoritatea competentă din Marea Britanie, dar care nu are dreptul de a conduce autovehicule în România (I.C.C.J., compl. DCD pen., dec. nr. 78 din 28 noiembrie 2022, M. Of. nr. 51 din 18 ianuarie 2023)	900

81.	Art. 335 – Încredințarea unui vehicul pentru conducerea pe drumurile publice. Persoană despre care autorul știe că se află sub influența alcoolului și care a refuzat sau s-a sustras de la prelevarea de mostre biologice și este trimisă în judecată pentru infracțiunea prevăzută de art. 337 CP (<i>I.C.C.J., compl. DCD pen., dec. nr. 57 din 18 septembrie 2023, M. Of. nr. 1035 din 14 noiembrie 2023</i>)	909
82.	Art. 336 – Conducerea unui vehicul sub influența alcoolului sau a altor substanțe. Inexistența condiției privind punerea în mișcare a acestuia prin acționarea sistemelor de autopropulsie (<i>I.C.C.J., compl. DCD pen., dec. nr. 6 din 21 martie 2019, M. Of. nr. 386 din 16 mai 2019</i>)	919
83.	Art. 336 – Conducerea unui vehicul sub influența alcoolului sau a altor substanțe. Sfera noțiunii „substanțe psihoactive” din cuprinsul art. 336 alin. (2) CP (<i>I.C.C.J., compl. DCD pen., dec. nr. 48 din 9 iunie 2021, M. Of. nr. 698 din 14 iulie 2021</i>)	925
84.	Art. 336 – Conducerea unui vehicul sub influența alcoolului sau a altor substanțe. Persoană care are o îmbibație alcoolică de peste 0,80 g/l alcool pur în sânge și care se află sub influența unor substanțe psihoactive. Infracțiune unică (<i>I.C.C.J., compl. DCD pen., dec. nr. 11 din 23 februarie 2022, M. Of. nr. 430 din 3 mai 2022</i>)	937
85.	Art. 336 – Conducerea unui vehicul sub influența substanțelor psihoactive. Cerințe pentru realizarea condiției esențiale atașate elementului material al laturii obiective (<i>I.C.C.J., compl. DCD pen., dec. nr. 25 din 27 ianuarie 2025, M. Of. nr. 70 din 28 ianuarie 2025</i>)	946
86.	Art. 338 – Părăsirea locului accidentului. Înțelesul termenului „rănire” din definiția accidentului (<i>I.C.C.J., compl. DCD pen., dec. nr. 5 din 28 februarie 2018, M. Of. nr. 355 din 24 aprilie 2018</i>)	965
87.	Art. 338 – Părăsirea locului accidentului. Rănirea în accident a unei singure persoane – însuși conducătorul singurului autovehicul implicat în accident (<i>I.C.C.J., compl. DCD pen., dec. nr. 8 din 21 martie 2019, M. Of. nr. 424 din 30 mai 2019</i>)	985
88.	Art. 338 – Modificarea sau ștergerea urmelor accidentului. Schimbarea poziției vehiculului implicat într-un accident de circulație (<i>I.C.C.J., compl. DCD pen., dec. nr. 22 din 4 mai 2022, M. Of. nr. 580 din 15 iunie 2022</i>)	997
89.	Art. 338 – Părăsirea locului accidentului. Noțiunea de „accident de circulație”. Evenimente rutiere produse din culpă sau fără vinovăție (<i>I.C.C.J., compl. DCD pen., dec. nr. 188 din 19 mai 2025, M. Of. nr. 533 din 10 iunie 2025</i>)	1007
90.	Art. 367 – Asociere în vederea săvârșirii de infracțiuni. Inițiere, constituire, aderare sau sprijinire a unui grup infracțional neorganizat. Dezincriminare sau preluare în noua reglementare a constituirii unui grup infracțional organizat (<i>I.C.C.J., compl. DCD pen., dec. nr. 12 din 2 iunie 2014, M. Of. nr. 507 din 8 iulie 2014</i>)	1016
91.	Art. 367 – Constituirea unui grup infracțional organizat. Infracțiune-scop dezincriminată. Condiția tipicității (<i>I.C.C.J., compl. DCD pen., dec. nr. 10 din 22 aprilie 2015, M. Of. nr. 389 din 4 iunie 2015</i>)	1022
92.	Art. 367 (art. 7 din Legea nr. 39/2003) – Grup infracțional organizat. Infracțiunea prevăzută de art. 7 alin. (1) din Legea nr. 39/2003 în forma anterioară datei de 1 februarie 2014. Calculul termenului de prescripție a răspunderii penale (<i>I.C.C.J., compl. DCD pen., dec. nr. 75 din 4 noiembrie 2021, M. Of. nr. 160 din 17 februarie 2022</i>)	1027
93.	Art. 378 – Infracțiunea de abandon de familie săvârșită prin neplata, cu rea-credință, timp de 3 luni, a pensiei de întreținere stabilite pe cale judecătorească. Momentul de la care curge termenul de introducere a plângerii prealabile (<i>I.C.C.J., compl. DCD pen., dec. nr. 2 din 20 ianuarie 2020, M. Of. nr. 135 din 20 februarie 2020</i>)	1039
Capitolul al III-lea. Recursuri în interesul legii		1049
1.	Art. 37 – Infracțiune continuată. Condamnare definitivă. Acțiuni sau inacțiuni care intră în conținutul constitutiv al aceleiași infracțiuni. Competența instanței investite cu judecarea acestora (<i>I.C.C.J., compl. RIL, dec. nr. 11 din 28 iunie 2021, M. Of. nr. 909 din 22 septembrie 2021</i>)	1049
2.	Art. 41 – Recidivă internațională. Condamnare definitivă dispusă de o instanță străină. Condiții privind aplicarea dispozițiilor art. 41 alin. (3) CP (<i>I.C.C.J., compl. RIL, dec. nr. 13 din 19 iunie 2023, M. Of. nr. 818 din 11 septembrie 2023</i>)	1057
3.	Art. 44 – Pluralitate intermediară de infracțiuni. Unul dintre termenii pluralității format dintr-un concurs de infracțiuni. Stabilirea pedepsei (<i>I.C.C.J., compl. RIL, dec. nr. 7 din 17 februarie 2020, M. Of. nr. 486 din 9 iunie 2020</i>)	1068
4.	Art. 45 – Concurs de infracțiuni. Aplicarea pedepsei accesorii (<i>I.C.C.J., compl. RIL, dec. nr. 18 din 27 septembrie 2021, M. Of. nr. 1108 din 22 noiembrie 2021</i>)	1079

5. Art. 65, art. 66 – Recunoașterea și executarea sancțiunilor/interdicțiilor aplicate de autoritățile judiciare străine al căror corespondent în legea română sunt pedepsele complementare/accesorii (*I.C.C.J., compl. RIL, dec. nr. 26 din 7 decembrie 2015, M. Of. nr. 64 din 28 ianuarie 2016*) _____ 1086
6. Art. 65 – Condamnare la pedeapsa amenzii. Imposibilitatea aplicării pedepsei accesorii constând în interzicerea exercitării drepturilor prevăzute de art. 66 alin. (1) lit. a), b) și d)-o) CP (*I.C.C.J., compl. RIL, dec. nr. 29 din 11 noiembrie 2019, M. Of. nr. 63 din 30 ianuarie 2020*) _____ 1090
7. Art. 73 – Computarea pedepselor și a măsurilor preventive executate în afara țării. Recunoașterea hotărârii de condamnare la pedeapsa închisorii pronunțate de o instanță străină. Contopirea cu pedepse aplicate de instanțele române. Instanța competentă (*I.C.C.J., compl. RIL, dec. nr. 1 din 22 ianuarie 2018, M. Of. nr. 239 din 19 martie 2018*) _____ 1096
8. Art. 91 – Suspendarea sub supraveghere a executării pedepsei. Pedeapsa amenzii adăugată pedepsei închisorii. Executare (*I.C.C.J., compl. RIL, dec. nr. 4 din 20 ianuarie 2020, M. Of. nr. 211 din 16 martie 2020*) _____ 1101
9. Art. 112, art. 342 – Confiscare specială. Nedepunerea armei și a muniției la un armurier autorizat în termen de 10 zile de la expirarea perioadei de valabilitate a permisului de armă. Clasare în temeiul art. 16 alin. (1) lit. b) teza a II-a CPP (*I.C.C.J., compl. RIL, dec. nr. 10 din 8 aprilie 2019, M. Of. nr. 472 din 11 iunie 2019*) _____ 1106
10. Art. 114 – Inculpați minori sancționați prin aplicarea unor măsuri educative conform noului Cod penal. Prelevarea probelor biologice (*I.C.C.J., compl. RIL, dec. nr. 5 din 16 mai 2016, M. Of. nr. 493 din 1 iulie 2016*) _____ 1116
11. Art. 149, art. 162 – Prescripția executării pedepsei/sancțiunii. Amenzi penale sau administrative aplicate de autoritățile din statele membre ale Uniunii Europene și recunoscute prin hotărâre judecătorească de către instanțele române. Temeiul juridic al calculului termenului de prescripție. Data în raport cu care începe să curgă termenul de prescripție (*I.C.C.J., compl. RIL, dec. nr. 8 din 29 mai 2023, M. Of. nr. 702 din 1 august 2023*) _____ 1123
12. Art. 154, art. 174 – Prescripția răspunderii penale. Infrațiuni simple a căror latură obiectivă implică producerea unei pagube ori realizarea unui folos necuvenit pe o perioadă de timp. Data săvârșirii infracțiunii. Data de la care începe să curgă termenul de prescripție (*I.C.C.J., compl. RIL, dec. nr. 5 din 11 februarie 2019, M. Of. nr. 334 din 2 mai 2019*) _____ 1134
13. Art. 154, art. 174, art. 289-292 – Prescripția răspunderii penale. Infrațiuni unice prevăzute de art. 289-292 CP. Realizarea, la date diferite, a mai multor modalități normative ale elementului material. Data săvârșirii infracțiunii și data de la care începe să curgă termenul de prescripție (*I.C.C.J., compl. RIL, dec. nr. 1 din 20 ianuarie 2025, M. Of. nr. 326 din 11 aprilie 2025*) _____ 1147
14. Art. 155 – Întreruperea prescripției răspunderii penale. Acte de procedură emise anterior publicării Deciziei Curții Constituționale nr. 297/2018. Acte de procedură pentru care există obligația legală de a fi comunicate suspectului sau inculpatului ulterior publicării O.U.G. nr. 71/2022. Condiții privind efectul întreruptiv de prescripție (*I.C.C.J., compl. RIL, dec. nr. 16 din 16 septembrie 2024, M. Of. nr. 1229 din 6 decembrie 2024*) _____ 1162
15. Art. 228, art. 229 – Furt. Scoaterea/ruptura sistemului de siguranță plasat pe bun. Încadrare juridică (*I.C.C.J., compl. RIL, dec. nr. 6 din 17 februarie 2020, M. Of. nr. 691 din 3 august 2020*) _____ 1185
16. Art. 228, art. 229 – Furt. Folosirea unui dispozitiv improvizat care blochează activarea sistemului de închidere centralizată a ușilor unui autovehicul, prin bruierea semnalului. Încadrare juridică (*I.C.C.J., compl. RIL, dec. nr. 7 din 29 mai 2023, M. Of. nr. 559 din 21 iunie 2023*) _____ 1193
17. Art. 244, art. 306 – Înșelăciune. Obținere ilegală de fonduri. Prejudiciu produs în aceeași cauză atât bugetului general al Uniunii Europene sau bugetelor administrate de aceasta ori în numele ei, cât și bugetului de stat. Infracțiune unică (*I.C.C.J., compl. RIL, dec. nr. 4 din 4 aprilie 2016, M. Of. nr. 418 din 2 iunie 2016*) _____ 1206
18. Art. 269, art. 273 – Fapta unei persoane audiate ca martor de a face afirmații mincinoase sau de a nu spune tot ce știe în legătură cu faptele sau împrejurările esențiale cu privire la care a fost întrebată. Încadrare juridică (*I.C.C.J., compl. RIL, dec. nr. 1 din 14 ianuarie 2019, M. Of. nr. 187 din 8 martie 2019*) _____ 1215
19. Art. 297 – Abuz în serviciu prevăzut de art. 13² din Legea nr. 78/2000 raportat la art. 297 CP. Pagubă materială mai mică sau egală cu echivalentul în lei a 200.000 de euro. Subiect activ a cărui calitate nu determină incidența dispozițiilor art. 13 alin. (1) lit. b) din O.U.G. nr. 43/2002. Competența parchetului nespecializat (*I.C.C.J., compl. RIL, dec. nr. 26 din 15 noiembrie 2021, M. Of. nr. 142 din 11 februarie 2022*) _____ 1223

-
20. Art. 322, art. 323 – Evidențierea în actele contabile sau în alte documente legale a cheltuielilor care nu au la bază operațiuni reale ori evidențierea altor operațiuni fictive, prin folosirea de facturi și chitanțe fiscale falsificate, în scopul sustragerii de la îndeplinirea obligațiilor fiscale. Încadrare juridică. Raportul dintre infracțiunea de evaziune fiscală prevăzută de art. 9 alin. (1) din Legea nr. 241/2005 și infracțiunile de fals în înscrisuri sub semnătură privată/uz de fals, prevăzute de art. 322 și art. 323 CP (*I.C.C.J., compl. RIL, dec. nr. 21 din 6 noiembrie 2017, M. Of. nr. 1024 din 27 decembrie 2017*) _____ 1238
21. Art. 348 – Exercițarea fără drept a unei profesii sau activități. Exercițarea activităților specifice profesiei de avocat de către persoane care nu fac parte din formele de organizare profesională recunoscute de Legea nr. 51/1995 (*I.C.C.J., compl. RIL, dec. nr. 15 din 21 septembrie 2015, M. Of. nr. 816 din 3 noiembrie 2015*) _____ 1243
22. Art. 378 – Infracțiunea de abandon de familie săvârșită prin neplata, cu rea-credință, timp de trei luni, a pensiei de întreținere stabilite pe cale judecătorească. Pensie de întreținere instituită în favoarea mai multor persoane, printr-o singură hotărâre judecătorească. Infracțiune unică continuă (*I.C.C.J., compl. RIL, dec. nr. 4 din 20 martie 2017, M. Of. nr. 360 din 16 mai 2017*) _____ 1249

Pentru considerentele arătate, în temeiul art. 477 CPP,

Înalta Curte de Casație și Justiție, în numele legii, decide:

Admite sesizarea formulată de Curtea de Apel Craiova, Secția penală și pentru cauze cu minori, în dosarul nr. 4.493/311/2015, prin care se solicită pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea de principiu a problemei de drept dacă „în aplicarea dispozițiilor art. 5 CP, conform Deciziei nr. 265/2014 a Curții Constituționale, în cazul pluralității de infracțiuni constând într-o infracțiune pentru care potrivit Codului penal anterior a fost aplicată printr-o hotărâre definitivă o pedeapsă cu suspendarea sub supraveghere a executării pedepsei conform art. 86¹ CP 1969 și, respectiv, o infracțiune săvârșită în termenul de încercare, pentru care legea penală mai favorabilă este considerată legea nouă, stabilirea și executarea pedepsei rezultante în urma revocării suspendării sub supraveghere se realizează potrivit dispozițiilor art. 16 alin. (1) din Legea nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal raportat la art. 86⁴ alin. (1) CP 1969 sau conform art. 96 alin. (4) și (5) CP”.

Stabilește că, în aplicarea dispozițiilor art. 5 CP, conform Deciziei Curții Constituționale nr. 265/2014, în cazul pluralității de infracțiuni constând într-o infracțiune pentru care potrivit Codului penal anterior a fost aplicată printr-o hotărâre definitivă o pedeapsă cu suspendarea sub supraveghere a executării pedepsei potrivit art. 86¹ CP 1969 și o infracțiune săvârșită în termenul de încercare, pentru care legea penală mai favorabilă este considerată legea nouă, stabilirea și executarea pedepsei rezultante în urma revocării suspendării sub supraveghere se realizează conform art. 96 alin. (4) și (5) CP.

13. Aplicarea legii penale mai favorabile până la judecarea definitivă a cauzei. Infracțiunile de act sexual cu un minor și viol săvârșit asupra unui minor. Elemente circumstanțiale agravante prevăzute numai de legea nouă

CP, art. 5, art. 218¹, art. 220

La stabilirea și aplicarea legii penale mai favorabile în cazul infracțiunilor de act sexual cu un minor, prevăzută de art. 220 CP (în forma în vigoare anterior datei de 1 ianuarie 2024), și viol săvârșit asupra unui minor, prevăzută de art. 218¹ CP (forma intrată în vigoare începând cu data de 1 ianuarie 2024), calificarea faptei săvârșite se realizează în raport cu fiecare dintre legile penale intervenite până la judecarea definitivă în integralitatea lor, având în vedere inclusiv elementele circumstanțiale agravante introduse prin legea penală în vigoare începând cu data de 1 ianuarie 2024.

I.C.C.J., compl. DCD pen., dec. nr. 373 din 20 octombrie 2025, M. Of. nr. 1040 din 11 noiembrie 2025

I. Titularul și obiectul sesizării

16. Prin încheierea din data de 3 iunie 2025, Curtea de Apel Cluj, Secția penală și de minori, în temeiul art. 476 alin. (1) raportat la art. 475 CPP, a sesizat Înalta Curte de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea următoarei chestiuni de drept: „Dacă, în interpretarea și aplicarea art. 5 CP privind legea penală mai favorabilă în cursul judecării, din perspectiva comparației dintre infracțiunea de act sexual cu un minor, prevăzută de art. 220 CP (în forma în vigoare anterior datei de 1 ianuarie 2024), și viol săvârșit asupra unui minor, prevăzută de art. 218¹ CP (forma intrată în vigoare începând cu data de 1 ianuarie 2024), la determinarea legii noi trebuie avute în vedere și formele agravate neprevăzute de legea veche, precum cea reglementată la art. 218¹ alin. (4) lit. g) CP”. (...)

II. Dispozițiile de drept intern relevante sub aspectul obiectului sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție cu privire la pronunțarea unei hotărâri prealabile

Art. 5 alin. (1) CP – Aplicarea legii penale mai favorabile până la judecarea definitivă a cauzei

„(1) În cazul în care de la săvârșirea infracțiunii până la judecarea definitivă a cauzei au intervenit una sau mai multe legi penale, se aplică legea mai favorabilă”.

Art. 220 CP – Actul sexual cu un minor (forma în vigoare în intervalul 2 noiembrie 2020-31 decembrie 2023 inclusiv)

„(1) Raportul sexual, actul sexual oral sau anal, precum și orice alte acte de penetrare vaginală sau anală comise cu un minor cu vârsta între 14 și 16 ani se pedepsesc cu închisoarea de la unu la 5 ani.

(2) Fapta prevăzută la alin. (1), săvârșită asupra unui minor care nu a împlinit vârsta de 14 ani, se pedepsește cu închisoarea de la 2 la 9 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

(3) Fapta prevăzută la alin. (1), comisă de un major cu un minor cu vârsta între 16 și 18 ani, se pedepsește cu închisoarea de la 2 la 9 ani și interzicerea exercitării unor drepturi dacă:

a) minorul este membru de familie al majorului;

b) minorul se află în îngrijirea, ocrotirea, educarea, paza sau tratamentul făptuitorului sau acesta a abuzat de poziția sa recunoscută de încredere sau de autoritate asupra minorului ori de situația vădit vulnerabilă a acestuia, datorată unui handicap psihic sau fizic, unei situații de dependență, unei stări de incapacitate fizică sau psihică ori altei cauze;

- c) fapta a pus în pericol viața minorului;
- d) a fost comisă în scopul producerii de materiale pornografice.

(4) Fapta prevăzută la alin. (1) se pedepsește cu închisoarea de la 3 la 10 ani și interzicerea exercitării unor drepturi atunci când:

- a) fapta a fost comisă de un membru de familie al minorului sau de o persoană care conviețuiește cu acesta;
- b) minorul se află în îngrijirea, ocrotirea, educarea, paza sau tratamentul făptuitorului sau acesta a abuzat de poziția sa recunoscută de încredere sau de autoritate asupra minorului ori de situația vădit vulnerabilă a acestuia, datorată unui handicap psihic sau fizic, unei situații de dependență, unei stări de incapacitate fizică sau psihică ori altei cauze;
- c) fapta a pus în pericol viața minorului;
- d) a fost comisă în scopul producerii de materiale pornografice;
- e) făptuitorul a împlinit vârsta de 18 ani.

(5) Fapta prevăzută la alin. (2) se pedepsește cu închisoarea de la 5 la 12 ani și interzicerea exercitării unor drepturi atunci când:

- a) fapta a fost comisă de un membru de familie al minorului sau de o persoană care conviețuiește cu acesta;
- b) minorul se află în îngrijirea, ocrotirea, educarea, paza sau tratamentul făptuitorului sau acesta a abuzat de poziția sa recunoscută de încredere sau de autoritate asupra minorului ori de situația vădit vulnerabilă a acestuia, datorată unui handicap psihic sau fizic, unei situații de dependență, unei stări de incapacitate fizică sau psihică ori altei cauze;
- c) fapta a pus în pericol viața minorului;
- d) a fost comisă în scopul producerii de materiale pornografice;
- e) făptuitorul a împlinit vârsta de 18 ani.

(6) Faptele prevăzute la alin. (1) și (2), precum și la alin. (4) lit. e) nu se sancționează dacă diferența de vârstă nu depășește 3 ani.

(7) Tentativa la infracțiunile prevăzute la alin. (1)-(5) se pedepsește”.

Art. 218¹ CP – Violul săvârșit asupra unui minor (*forma în vigoare începând cu data de 1 ianuarie 2024*)

„(1) Raportul sexual, actul sexual oral sau anal, precum și orice alte acte de penetrare vaginală sau anală comise de un major cu un minor care nu a împlinit 16 ani se pedepsesc cu închisoarea de la 7 la 12 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

(1¹) Raportul sexual, actul sexual oral sau anal, precum și orice alte acte de penetrare vaginală sau anală comise de un minor cu un alt minor cu vârsta sub 14 ani se sancționează potrivit dispozițiilor art. 114.

(2) Raportul sexual, actul sexual oral sau anal, precum și orice alte acte de penetrare vaginală sau anală comise de un major cu un minor prin constrângere, punere în imposibilitate de a se apăra ori de a-și exprima voința sau profitând de această stare se pedepsesc cu închisoarea de la 8 la 15 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

(3) Raportul sexual, actul sexual oral sau anal, precum și orice alte acte de penetrare vaginală sau anală comise de către un minor cu un alt minor prin constrângere, punere în imposibilitate de a se apăra ori de a-și exprima voința sau profitând de această stare se pedepsesc cu închisoarea de la 3 la 10 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

(4) Dacă faptele prevăzute la alin. (1)-(3) sunt comise în una din următoarele împrejurări:

- a) fapta a fost comisă de către un membru de familie al minorului sau de către o persoană care conviețuiește cu minorul;
- b) minorul se află în îngrijirea, ocrotirea, educarea, paza sau tratamentul făptuitorului sau acesta a abuzat de poziția sa recunoscută de încredere sau de autoritate asupra minorului ori de situația vădit vulnerabilă a acestuia cauzată de boală, handicap psihic sau fizic, situație de dependență ori de o stare de incapacitate fizică sau psihică;
- c) fapta a avut ca urmare vătămarea corporală sau a pus în pericol viața minorului în orice alt mod;
- d) fapta a fost comisă în scopul producerii de materiale pornografice;
- e) fapta a fost săvârșită de două sau mai multe persoane împreună;
- f) fapta a fost săvârșită de către o persoană care a mai comis anterior o infracțiune contra libertății și integrității sexuale, o infracțiune de pornografie infantilă sau proxenetism ori o infracțiune de trafic de persoane sau trafic de minori;
- g) în urma faptei, victima a rămas însărcinată, maximul special al pedepsei se majorează cu 3 ani.

(5) Dacă faptele prevăzute la alin. (1) și (1¹) au fost comise în schimbul unei remunerații, al unui folos material ori al unui avantaj în natură sau al promisiunii unor astfel de beneficii, limitele speciale ale pedepsei se majorează cu o treime.

(5¹) Raportul sexual, actul sexual oral sau anal, precum și orice alte acte de penetrare vaginală sau anală comise de un major cu un minor cu vârsta între 16 și 18 ani se pedepsesc cu închisoarea de la 2 la 9 ani și interzicerea exercitării unor drepturi, dacă:

- a) minorul este membru de familie al majorului;

b) minorul se află în îngrijirea, ocrotirea, educarea, paza sau tratamentul făptuitorului sau acesta a abuzat de poziția sa recunoscută de încredere sau de autoritate asupra minorului ori de situația vădit vulnerabilă a acestuia, datorată unui handicap psihic sau fizic, unei situații de dependență, unei boli, unei stări de incapacitate fizică sau psihică ori altei cauze;

c) fapta a avut ca urmare vătămarea corporală sau a pus în pericol viața minorului în orice fel;

d) fapta a fost comisă în scopul producerii de materiale pornografice.

(5²) Fapta prevăzută la alin. (5¹) se pedepsește cu închisoarea de la 3 la 10 ani dacă:

a) fapta a fost săvârșită de două sau mai multe persoane împreună;

b) fapta a fost comisă de către o persoană care a mai comis anterior o infracțiune contra libertății și integrității sexuale asupra unui minor, o infracțiune de pornografie infantilă sau proxenetism asupra unui minor ori o infracțiune de trafic de persoane sau trafic de minori.

(6) Dacă fapta a avut ca urmare moartea victimei, pedeapsa este închisoarea de la 9 la 18 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

(7) Faptele prevăzute la alin. (1) și (1¹) nu se sancționează dacă diferența de vârstă între făptuitor și victimă nu depășește 5 ani.

(8) Tentativa la infracțiunile prevăzute la alin. (1)-(5²) se pedepsește”.

III. Expunerea succintă a cauzei

18. Curtea de Apel Cluj, Secția penală și de minori, este investită, în ultimul grad de jurisdicție, cu soluționarea apelului declarat de Parchetul de pe lângă Judecătoria Jibou împotriva sentinței penale nr. 26/2025, pronunțată de Judecătoria Jibou la data de 30 ianuarie 2025.

19. Prin sentința atacată s-a dispus încetarea procesului penal pornit împotriva inculpatului L.A. sub aspectul săvârșirii infracțiunii de act sexual cu un minor, prevăzută de art. 218¹ alin. (1) CP, constând în aceea că în perioada februarie-martie 2021 a întreținut relații sexuale, în mod repetat și în realizarea aceleiași rezoluții infracționale, cu persoana vătămată L.T.I., cunoscând că aceasta este minoră, relații în urma cărora persoana vătămată L.T.I. a născut un copil.

20. Pentru a hotărî astfel, prima instanță a constatat că diferența de vârstă dintre inculpatul L.A. – născut la data de 5 octombrie 2001, major la data faptelor, și persoana vătămată L.T.I. – născută la data de 5 octombrie 2006, este de 5 ani, fiind incidentă cauza de nepedepsire prevăzută de legea penală în vigoare începând cu data de 1 ianuarie 2024, lege penală mai favorabilă, care prevede că întreținerea de relații sexuale între un major și un minor când diferența de vârstă nu depășește 5 ani nu se pedepsește.

21. Împotriva acestei sentințe penale a declarat apel Parchetul de pe lângă Judecătoria Jibou care a criticat soluția de încetare, arătând că în urma comiterii faptei persoana vătămată a rămas însărcinată, astfel încât încadrarea juridică a faptei este cea prevăzută de art. 218¹ alin. (1) și alin. (4) lit. g) CP, variantă agravată în raport cu care nu este incidentă cauza de nepedepsire, și a solicitat desființarea hotărârii atacate și condamnarea inculpatului pentru săvârșirea infracțiunii de act sexual cu un minor, prevăzută de art. 220 alin. (1) și alin. (4) lit. e) CP, cu aplicarea art. 35 alin. (1) CP și art. 396 alin. (10) CPP, legea penală mai favorabilă fiind legea în vigoare anterior datei de 1 ianuarie 2024.

22. La termenul din data de 3 iunie 2025, Curtea de Apel Cluj, Secția penală și de minori, a pus în discuție, din oficiu, sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prelabile prin care să se statueze, de principiu, asupra chestiunii de drept expuse la pct. I din raport.

23. Prin încheierea de la aceeași dată, instanța de trimitere a constatat îndeplinite toate cerințele de admisibilitate prevăzute de art. 475 CPP și, ca urmare, a dispus sesizarea instanței supreme în vederea pronunțării unei hotărâri prelabile pentru dezlegarea chestiunii de drept invocate și, în conformitate cu dispozițiile art. 476 alin. (2) CPP, a dispus suspendarea judecării cauzei până la pronunțarea hotărârii prelabile.

IV. Punctul de vedere al completului care a dispus sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție

24. Instanța de trimitere a opinat în sensul că la evaluarea legii penale mai favorabile nu pot fi avute în vedere elementele circumstanțiale agravante reglementate de legea nouă care nu au fost prevăzute de legea veche și că ignorarea unei dispoziții legale care reglementează cu titlu de noutate o formă agravată reflectă principiul neretroactivității legii penale mai severe, dar și principiul legalității incriminării și pedepsei și principiul minimeii intervenții în contextul în care aplicarea formei agravate nu a fost previzibilă pentru persoana care a săvârșit fapta sub imperiul legii vechi.

V. Punctul de vedere al reprezentantului Ministerului Public și al părților cu privire la dezlegarea chestiunii de drept

25. Reprezentantul Ministerului Public a susținut că la stabilirea legii penale mai favorabile fapta săvârșită trebuie calificată prin raportare la conținutul integral al normelor de incriminare, ignorarea agravantei prevăzute de legea nouă constituind *lex tertia*.

26. Inculpatul și persoana vătămată, prin apărători, au arătat că modalitatea de stabilire a legii penale mai favorabile prin sentința atacată este cea corectă.

VI. Jurisprudența instanțelor naționale în materie

27. În conformitate cu dispozițiile art. 476 alin. (10) CPP cu referire la art. 473 alin. (5) CPP, s-a solicitat punctul de vedere al instanțelor judecătorești asupra chestiunii de drept supuse dezlegării.

28. **Opinia majoritară** reflectată în hotărârile judecătorești transmise este în sensul că identificarea legii penale mai favorabile se realizează prin raportarea conduitei concrete la fiecare dintre legile penale succesive în ansamblu, ținând cont inclusiv de elementele circumstanțiale agravante, în caz contrar ajungându-se la aplicarea unei *lex tertia*.

29. În cea de-a doua orientare, minoritară, se consideră că, în interpretarea și aplicarea art. 5 CP privind legea penală mai favorabilă în cursul judecății, trebuie avute în vedere doar formele agravate care erau prevăzute de legea veche, pentru a se asigura respectarea principiului legalității incriminării, care interzice angajarea sau agravarea răspunderii penale în considerarea unei dispoziții ce nu era accesibilă și previzibilă la momentul comiterii faptei.

30. În lumina acestui principiu, luarea în considerare, în procesul de determinare a legii penale mai favorabile, a împrejurării că victima infracțiunii de viol săvârșit asupra unui minor (act sexual cu un minor conform vechii reglementări) a rămas însărcinată încalcă principiul *nullum crimen, nulla poena sine lege praevia*, întrucât autorul nu a putut să prevadă la momentul săvârșirii faptei că, în viitor, respectiva împrejurare îi va putea agrava răspunderea.

VII. Jurisprudența Înaltei Curți de Casație și Justiție în mecanismele de unificare a practicii

31. Din perspectiva hotărârilor obligatorii pronunțate de instanța supremă au fost identificate următoarele decizii relevante în privința problemei de drept ce formează obiectul sesizării, respectiv:

– Decizia nr. 8 din 21 ianuarie 2008, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție, Secțiile Unite, publicată în M. Of. nr. 866 din 22 decembrie 2008, prin care a fost admis recursul în interesul legii declarat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și s-a stabilit că, în cazul faptelor săvârșite sub imperiul Legii nr. 87/1994 și al judecării lor după intrarea în vigoare a Legii nr. 241/2005 pentru prevenirea și combaterea evaziunii fiscale, pot beneficia de cauzele de impunitate sau de reducere a pedepsei reglementate de art. 10 din această lege numai cei în sarcina cărora s-a reținut, prin aplicarea art. 13 CP, săvârșirea unei infracțiuni fiscale prevăzute de art. 9 din Legea nr. 241/2005;

– Decizia nr. 5 din 26 mai 2014, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, publicată în M. Of. nr. 470 din 26 iunie 2014, prin care s-a admis sesizarea formulată de către Înalta Curte de Casație și Justiție, Secția penală, și s-a stabilit că în aplicarea art. 5 CP se are în vedere criteriul aprecierii globale a legii penale mai favorabile, statuând că nu se pot combina prevederi din legi succesive în stabilirea și aplicarea legii penale mai favorabile cu privire la condițiile de existență și sancționare ale infracțiunii în formă continuată;

– Decizia nr. 10 din 2 iunie 2014, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, publicată în M. Of. nr. 502 din 7 iulie 2014, prin care s-a admis sesizarea formulată de către Curtea de Apel Craiova, Secția penală și pentru cauze cu minori, și s-a stabilit că, în aplicarea art. 5 CP, circumstanțele atenuante se apreciază global în funcție de incriminare și sancțiune, iar în situația intrării în vigoare a unei noi legi, ce aduce modificări atât cu privire la pedepse, cât și cu privire la circumstanțele atenuante, circumstanțele ca parte din instituția sancțiunii unei infracțiuni nu pot fi privite și analizate distinct față de instituția pedepsei.

VIII. Jurisprudența Curții Constituționale

32. În urma examenului de jurisprudență la nivelul Curții Constituționale a României au fost identificate mai multe decizii care au relevanță cu privire la problema de drept supusă dezlegării, dintre care menționăm:

– Decizia nr. 1.483 din 8 noiembrie 2011, publicată în M. Of. nr. 853 din 2 decembrie 2011, prin care s-a statuat în sensul că dispozițiile art. 320¹ alin. (1) CPP (*din 1968 – n.r.*) sunt neconstituționale în măsura în care înlătură aplicarea legii penale mai favorabile, în considerentele căreia se arată „(...) Cât privește determinarea concretă a legii penale mai favorabile, este de observat că aceasta vizează aplicarea legii, și nu a dispozițiilor mai blânde, neputându-se combina prevederi din vechea și din noua lege, deoarece s-ar ajunge la o *lex tertia*, care, în pofida dispozițiilor art. 61 din Constituție, ar permite judecătorului să legifereze”;

– Decizia nr. 265 din 6 mai 2014, publicată în M. Of. nr. 372 din 20 mai 2014, prin care s-a dispus admiterea excepției de neconstituționalitate ridicate de Înalta Curte de Casație și Justiție, Secția penală, în dosarul nr. 5.714/118/2012 și s-a constatat că dispozițiile art. 5 CP sunt constituționale în măsura în care nu permit combinarea prevederilor din legi succesive în stabilirea și aplicarea legii penale mai favorabile;

– Decizia nr. 650 din 25 octombrie 2018, publicată în M. Of. nr. 97 din 7 februarie 2019, prin care Curtea Constituțională a admis obiecția de neconstituționalitate formulată și a constatat, printre altele, că dispozițiile art. I pct. 2 [cu referire la art. 5 alin. (1¹)-(1⁴)] sunt neconstituționale, pentru considerentele expuse în parag. 246-265 din decizie, prin care se reiterează obligativitatea ca legea penală mai favorabilă să fie apreciată global, instanța de contencios constituțional arătând că enumerarea instituțiilor de drept penal incidente în evaluarea caracterului mai favorabil al legii penale, cu indicarea unei ordini în analiza realizată, este neconstituțională.

IX. Opinia specialiștilor consultați

33. În conformitate cu dispozițiile art. 476 alin. (10) raportat la art. 473 alin. (5) CPP a fost solicitată specialiștilor în drept penal opinia asupra chestiunii de drept supuse examinării.

34. **Universitatea Babeș-Bolyai, Facultatea de Drept**, a opinat în sensul că, în interpretarea și aplicarea art. 5 CP privind legea penală mai favorabilă în cursul judecății, din perspectiva comparației dintre infracțiunea de act sexual cu un minor, prevăzută de art. 220 CP (în forma în vigoare anterior datei de 1 ianuarie 2024), și viol săvârșit asupra unui minor, prevăzută de art. 218¹ CP (forma intrată în vigoare începând cu data de 1 ianuarie 2024), la determinarea legii noi nu trebuie avute în vedere formele agravate neprevăzute de legea veche, precum cea reglementată la art. 218¹ alin. (4) lit. g) CP.

35. Ignorarea variantei agravate introduse în legea nouă și neprevăzute anterior, în cadrul examenului comparativ, ar încălca doar în aparență principiul aplicării globale a legii penale mai favorabile. Deși prin Decizia nr. 265/2014 a Curții Constituționale s-a stabilit că dispozițiile art. 5 CP sunt constituționale doar în măsura în care nu permit combinarea prevederilor din legi succesive în stabilirea și aplicarea legii penale mai favorabile, în cazul de față nu se pune problema combinării prevederilor din legi penale succesive, cu consecința creării unei *lex tertia*, ci a ignorării deliberate a unei dispoziții legale care reglementează cu titlu de noutate o formă agravată neprevăzută de legea veche și care nu ar putea retroactiva, fiind mai severă și nefiind previzibilă pentru inculpat la momentul comiterii faptei.

X. Opinia judecătorului-raportor

36. Judecătorul-raportor consideră că sesizarea este admisibilă, fiind îndeplinite cumulativ condițiile prevăzute de dispozițiile art. 475 CPP, iar pe fondul sesizării a opinat în sensul că, la stabilirea și aplicarea legii penale mai favorabile în cazul infracțiunilor de act sexual cu un minor, prevăzută de art. 220 CP (în forma în vigoare anterior datei de 1 ianuarie 2024), și viol săvârșit asupra unui minor, prevăzută de art. 218¹ CP (forma intrată în vigoare începând cu data de 1 ianuarie 2024), calificarea faptei săvârșite se realizează în raport cu fiecare dintre legile penale intervenite până la judecarea definitivă în integralitatea lor, având în vedere inclusiv elementele circumstanțiale agravante introduse prin legea penală în vigoare începând cu data de 1 ianuarie 2024.

XI. Înalta Curte de Casație și Justiție

XI.1. Cu privire la admisibilitatea sesizării

37. În conformitate cu dispozițiile art. 475 CPP: *„Dacă, în cursul judecății, un complet de judecată al Înaltei Curți de Casație și Justiție, al curții de apel sau al tribunalului, investit cu soluționarea cauzei în ultimă instanță, constatând că există o chestiune de drept, de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei respective și asupra căreia Înalta Curte de Casație și Justiție nu a statuat printr-o hotărâre prelabilă sau printr-un recurs în interesul legii și nici nu face obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare, va putea solicita Înaltei Curți de Casație și Justiție să pronunțe o hotărâre prin care să se dea rezolvare de principiu chestiunii de drept cu care a fost sesizată”*.

38. Din cuprinsul prevederilor legale care reglementează procedura de sesizare a Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prelabile rezultă următoarele condiții de admisibilitate a sesizării, care trebuie îndeplinite cumulativ:

- chestiunea de drept să fie ridicată în cursul judecății, în fața unui complet de judecată al Înaltei Curți de Casație și Justiție, al curții de apel sau al tribunalului, investit cu soluționarea cauzei în ultimă instanță;
- chestiunea de drept să nu facă obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare, iar Înalta Curte de Casație și Justiție să nu fi statuat deja asupra problemei de drept printr-o hotărâre obligatorie pentru toate instanțele;
- chestiunea de drept pusă în discuție să fie una veritabilă, dificilă, susceptibilă să dea naștere unor interpretări diferite;
- chestiunea de drept să fie esențială, în sensul că de lămurirea ei depinde soluționarea pe fond a cauzei.

39. Examinând îndeplinirea acestor condiții, se apreciază că sunt îndeplinite condițiile de admisibilitate prevăzute de lege privind sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prelabile pentru dezlegarea unei chestiuni de drept.

40. Astfel, în analiza primei condiții, constatăm că aceasta este pe deplin îndeplinită, instanța de trimitere fiind investită cu soluționarea cauzei în ultimă instanță, respectiv cu soluționarea apelului declarat de procuror.

41. Și cea de-a doua condiție enunțată este îndeplinită, întrucât chestiunea de drept pentru a cărei lămurire a fost sesizată instanța supremă nu a primit o rezolvare printr-o hotărâre prelabilă anterioară sau printr-un recurs în interesul legii și nici nu face obiectul unui asemenea instrument procedural de unificare a practicii judiciare aflat pe rolul Înaltei Curți de Casație și Justiție.

42. Referitor la problema de drept care face obiectul sesizării, aceasta este de natură a da naștere, în mod previzibil, unor interpretări judiciare diferite, potențial relevant de punctele de vedere exprimate de instanțe, astfel încât intervenția instanței supreme este una legitimă.

43. Totodată, problema de drept este determinantă în ceea ce privește soluționarea pe fond a cauzei în care a fost ridicată, în sensul că dezlegarea de principiu asupra chestiunii de drept ce face obiectul întrebării prelabile este de natură a produce un efect concret.

XI.2. Cu privire la fondul sesizării

44. Chestiunea de drept supusă dezlegării se grefează pe problematica identificării legii penale mai favorabile în contextul modificărilor legislative survenite în materia infracțiunilor contra libertății și integrității sexuale, mai cu seamă în privința abuzurilor sexuale asupra minorilor, modificări aduse prin Legea nr. 217/2023 pentru modificarea și completarea Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, a Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală, precum și a Legii audiovizualului nr. 504/2002, astfel cum a fost modificată și completată prin Legea nr. 424/2023, în vigoare începând cu data de 1 ianuarie 2024. În cadrul acestor modificări, faptele incriminate prin art. 220 CP, purtând denumirea marginală „*Actul sexual cu un minor*”, abrogat, au continuat să fie incriminate sub o denumire nouă, respectiv „*Violul săvârșit asupra unui minor*”, printr-o normă de incriminare introdusă prin același act normativ, respectiv art. 218¹ CP.

45. Sub aspect teleologic, este relevant a aminti că expunerea de motive a actului normativ menționează, ca principal argument care a stat la baza modificării intervenite, necesitatea de a adopta măsuri sporite de protecție a minorilor împotriva agresiunilor de natură sexuală, având ca repere Convenția Consiliului Europei pentru protecția copiilor împotriva exploatarea sexuală și abuzurilor sexuale adoptată la Lanzarote la 25 octombrie 2007, precum și Directiva 2011/92/UE a Parlamentului European și a Consiliului privind combaterea abuzului sexual asupra copiilor, a exploatarea sexuală asupra copiilor și a pornografiei infantile și de înlocuire a Deciziei-cadru 2004/68/JAI a Consiliului.

46. Principala modificare urmărită prin Legea nr. 217/2023 a fost introducerea unei limite de vârstă a consimțământului sexual sub care acesta nu este considerat ca fiind valabil, ceea ce a condus la o reconfigurare a infracțiunilor din capitolul VIII al titlului I, atât sub aspectul conținutului constitutiv al formelor de bază, cât și al variantelor acestora prin valorificarea unor elemente circumstanțiale noi, cum este și cea reglementată la art. 218¹ alin. (4) lit. g) CP, al pedepselor aplicabile, dar și al condițiilor de tragere la răspundere penală.

47. Sub acest ultim aspect, se constată că, spre deosebire de dispozițiile anterioare prevăzute de art. 220 alin. (6) CP, care reglementau o cauză de nepedepsire pentru situația în care diferența de vârstă între inculpat și victimă nu depășea 3 ani, Legea nr. 217/2023 a extins sfera de aplicare a cauzei de nepedepsire pentru o diferență de vârstă care nu depășește 5 ani, fiind modificată, însă, sfera de aplicare. Astfel, cauza de nepedepsire din cuprinsul art. 220 alin. (6) CP în forma anterioară nu se aplica în cazul în care fapta era comisă de un major, în schimb, cauza de nepedepsire prevăzută de art. 218¹ alin. (7) CP în forma în vigoare începând cu 1 ianuarie 2024 este aplicabilă și în această ipoteză, cu condiția ca fapta comisă să întrunească exclusiv conținutul constitutiv al infracțiunii în varianta-tip.

48. Se constată, așadar, că în privința infracțiunilor contra libertății și integrității sexuale săvârșite asupra unui minor, anterior datei de 1 ianuarie 2024, ce nu au fost judecate definitiv până la intrarea în vigoare a modificărilor legislative menționate, este îndeplinită premisa aplicării legii penale mai favorabile până la judecarea definitivă a cauzei reglementată de art. 5 CP, respectiv există o succesiune de legi în timp care incriminează și sancționează diferit astfel de fapte.

49. În ce privește *raționamentul juridic de identificare a legii penale mai favorabile*, acesta a fost stabilit explicit de Curtea Constituțională în considerentele Deciziei nr. 265 din 6 mai 2014, prin care s-a dispus admiterea excepției de neconstituționalitate ridicate de Înalta Curte de Casație și Justiție, Secția penală, și s-a constatat că dispozițiile art. 5 CP sunt constituționale în măsura în care nu permit combinarea prevederilor din legi succesive în stabilirea și aplicarea legii penale mai favorabile, raționament juridic care a fost, de altfel, relevat constant în jurisprudența instanței de contencios constituțional atât anterioară, cât și ulterioară deciziei amintite.

50. Or, potrivit dispozițiilor art. 147 alin. (4) din Constituție, deciziile Curții Constituționale sunt general obligatorii, instanța de contencios constituțional statuând, cu valoare de principiu, prin Decizia Plenului Curții Constituționale nr. 1/1995 privind obligativitatea deciziilor sale pronunțate în cadrul controlului de constituționalitate, publicată în M. Of. nr. 16 din 26 ianuarie 1995, că forța obligatorie se atașează nu numai dispozitivului, ci și *considerentelor pe care se sprijină acesta*. Cu alte cuvinte, „indiferent de interpretările ce se pot aduce unui text atunci când Curtea Constituțională a hotărât că numai o anumită interpretare este conformă cu Constituția, menținându-se astfel prezumția de constituționalitate a textului în această interpretare, instanțele judecătorești trebuie să se conformeze deciziei Curții și să o aplice ca atare.

De altfel, Curtea Constituțională a statuat că, în ceea ce privește determinarea concretă a legii penale mai favorabile, «aceasta vizează aplicarea legii și nu a dispozițiilor mai blânde, neputându-se combina prevederi din vechea și noua lege, deoarece s-ar ajunge la o *lex tertia*, care, în pofida dispozițiilor art. 61 din Constituție, ar permite judecătorului să legifereze» (Decizia nr. 1.470 din 8 noiembrie 2011, publicată în M. Of. nr. 853 din 2 decembrie 2011). Prin urmare, orice altă interpretare pe care practica judecătorească o atribuie textului conferă acestuia vicii de neconstituționalitate”, astfel cum se precizează explicit în cuprinsul parag. 55 din decizia de referință amintită. Ca urmare a argumentelor expuse, Curtea Constituțională a constatat că interpretarea dată de Înalta Curte de Casație și Justiție, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, prin Decizia nr. 2 din 14 aprilie 2014 conferă art. 5 CP valențe neconstituționale, statuând în sensul ca efectele acestei interpretări să înceteze la data publicării deciziei.

51. Ca atare, dezlegarea chestiunii de drept trebuie să se înscrie în coordonatele trasate de Curtea Constituțională în cuprinsul deciziei amintite, relevante în acest sens fiind parag. 31 și 32, în cuprinsul cărora se precizează explicit că „determinarea legii mai blânde nu presupune o activitate abstractă, ci una concretă, fiind indisolubil legată de fapta comisă și de autorul ei”, și că „Pentru identificarea concretă a legii penale mai favorabile trebuie avute în vedere o serie de criterii care tind fie la înlăturarea răspunderii penale ori a consecințelor condamnării, fie la aplicarea unei pedepse mai mici. Aceste elemente de analiză vizează în primul rând condițiile de incriminare, apoi cele de tragere la răspundere penală și, în sfârșit, criteriul pedepsei. În acest sens, Curtea Constituțională a statuat că «Determinarea caracterului ‚mai favorabil’ are în vedere o serie de elemente, cum ar fi: cuantumul sau conținutul pedepselor, condițiile de incriminare, cauzele care exclud sau înlătură responsabilitatea, influența circumstanțelor atenuante sau agravante, normele privitoare la participare, tentativă, recidivă etc. Așa fiind, criteriile de determinare a legii penale mai favorabile au în vedere atât condițiile de incriminare și de tragere la răspundere penală, cât și condițiile referitoare la pedeapsă. Cu privire la aceasta din urmă pot exista deosebiri de natură (o lege prevede ca pedeapsă principală amendă, iar alta închisoarea), dar și deosebiri de grad sau cuantum privitoare la limitele de pedeapsă și, evident, la modalitatea stabilirii acestora în mod concret». Cât privește determinarea concretă a legii penale mai favorabile, Curtea Constituțională a statuat că «aceasta vizează aplicarea legii, și nu a dispozițiilor mai blânde, neputându-se combina prevederi din vechea și din noua lege, deoarece s-ar ajunge la o *lex tertia*, care, în pofida dispozițiilor art. 61 din Constituție, ar permite judecătorului să legifereze» (Decizia nr. 1.470 din 8 noiembrie 2011, publicată în M. Of. nr. 853 din 2 decembrie 2011)”.

52. Astfel, în procesul de stabilire a legii penale mai favorabile, judecătorul este ținut a confrunta tratamentul sancționator aplicabil în mod concret făptuitorului în raport cu infracțiunea săvârșită a cărei încadrare juridică trebuie să reflecte fapta comisă în materialitatea sa în conformitate cu fiecare dintre legile penale succesive, aceasta fiind unica modalitate care corespunde intenției legiuitorului și reflectă politica penală care a condus la adoptarea acestora. Combinarea dispozițiilor mai favorabile din legile penale succesive încalcă finalitatea urmărită de legiuitor cu ocazia adoptării modificărilor în contextul în care doar aplicarea lor în ansamblu reflectă viziunile diferite asupra modului în care sunt apărute valorile sociale ocrotite.

53. A nu reține incidența unui element circumstanțial agravant prevăzut de legea penală intrată în vigoare ulterior săvârșirii infracțiunii nu echivalează doar cu ignorarea materialității faptei, ci conduce inevitabil la crearea *lex tertia* prin combinarea condițiilor de tipicitate cu limitele de pedeapsă și/sau alte condiții ale răspunderii penale prevăzute în legile penale succesive.

54. De altfel, o astfel de modalitate de determinare a legii penale mai favorabile, prin care se ajunge în concret la aplicarea unei *lex tertia* prin combinarea unor dispoziții legale din legi penale succesive, este ilustrată chiar de explicațiile oferite de instanța de contencios constituțional, în aceeași decizie de referință, în privința opiniilor doctrinare divergente în materie. Astfel, în parag. 27 din Decizia nr. 265 din 6 mai 2014, Curtea Constituțională arată că, „Potrivit celei de-a doua opinii, legea penală mai favorabilă se determină prin raportare la fiecare instituție care se aplică în mod autonom, astfel că, dacă încadrarea faptei s-a făcut după una dintre legi, care era mai favorabilă, aceasta nu exclude aplicarea dispozițiilor din cealaltă lege cu privire la recidivă sau la concursul de infracțiuni, dacă acestea sunt mai favorabile”.

55. Aplicarea legii în această modalitate este contrară scopului urmărit de legiuitor la momentul adoptării, respectiv acela de a înăspri răspunderea penală pentru această categorie de infracțiuni, cu atât mai mult cu cât s-ar putea ajunge chiar la aplicarea unei cauze de nepedepsire pentru o faptă pentru care legiuitorul a exclus această posibilitate. Astfel, chiar dacă legiuitorul a crescut diferența de vârstă dintre făptuitor și victimă, condiție de tragere la răspundere penală, a limitat aplicarea acestei cauze de nerăspundere la forma-tip a infracțiunii și a prevăzut mai multe variante agravate, motiv pentru care doar aplicarea în ansamblu a legii penale în vigoare din data de 1 ianuarie 2024 reflectă voința legiuitorului evidențiată în expunerea de motive a Legii nr. 217/2023, la care s-a făcut referire în cele ce precedă.

56. Argumentul având la bază principiul legalității, potrivit căruia nu poate fi reținută o cauză de agravare sau o circumstanță agravantă care nu era prevăzută de lege la data săvârșirii faptei întrucât aceasta nu avea caracter previzibil, nu poate fi primit, din mai multe considerente.

57. În primul rând, se constată că principiul legalității în componenta sa privind caracterul previzibil al legii este invocat trunchiat, doar în partea ce antamează condițiile de incriminare – *nullum crimen sine lege*, prevăzut de art. 1 CP, nu și cea privind sancțiunile – *nullum poena sine lege*, reglementată de art. 2 CP. Or, pe baza aceluiași raționament, se poate susține că, în virtutea previzibilității ce decurge din principiul legalității, la stabilirea și aplicarea legii penale mai favorabile, se pot prelua condițiile de incriminare din legea nouă, mai favorabile, cu ignorarea limitelor de pedeapsă mai mari care nu au putut fi prevăzute de făptuitor la momentul săvârșirii faptei, ceea ce este absurd.

58. În realitate, așa cum reține și Curtea Constituțională în aceeași decizie, principiul legalității este indisolubil legat de principiul activității legii penale care presupune, ca regulă generală, aplicarea legii tuturor infracțiunilor săvârșite în timpul cât aceasta se află în vigoare, regulă de la care sunt admise două excepții în situațiile de

tranzii determinate de succesiunea legilor penale, constând fie în retroactivitatea, fie în ultraactivitatea legii penale mai favorabile (parag. 20-22 din decizie).

59. Cu alte cuvinte, cu titlu de excepție, la stabilirea și aplicarea legii penale mai favorabile, cerința de previzibilitate, componentă a principiului legalității incriminării, este înlăturată atunci când legea penală aplicată este mai favorabilă în coordonatele trasate de instanța de contencios constituțional, așa cum au fost expuse în cele ce precedă, respectiv în aplicarea uneia dintre legile penale succesive în integralitatea sa.

60. Această interpretare a fost validată de Curtea Europeană a Drepturilor Omului ca fiind conformă cu standardele reclamate de art. 7 parag. 1 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale prin Hotărârea (*Decizia – n.r.*) din 22 septembrie 2015, pronunțată în cauza *Cristian Borcea c. României* (cererea nr. 55.959/14), și Hotărârea din 18 februarie 2020, pronunțată în cauza *Jidic c. României* (cererea nr. 45.776/16). De altfel, chestiunea antamând respectarea garanției oferite de art. 7 parag. 1 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale a fost analizată și de Curtea Constituțională, în considerentele deciziei fiind amintită Hotărârea dată la 17 septembrie 2009, în cauza *Scoppola c. Italiei* (nr. 2), în care se arată că „40. (...) *lex mitior* trebuie să fie stabilită *in concreto*, adică judecătorul trebuie să confrunte fiecare lege penală aplicabilă, cea veche și cea nouă, cu faptele specifice cauzei, cu scopul de a stabili care ar trebui să fie pedeapsa, în cazul în care se aplică fie legea veche, fie cea nouă. După stabilirea pedepselor care rezultă din legile aplicabile și în lumina faptelor cauzei, trebuie să se aplice legea care este efectiv cea mai favorabilă acuzatului”.

61. În condițiile în care interpretarea dată de Curtea Constituțională este neechivocă în privința modalității de determinare a legii penale mai favorabile în sensul că judecătorul este ținut a stabili în concret, în raport cu datele speței, care dintre legile penale succesive în integralitate conduce la aplicarea unui tratament mai favorabil, interpretare ce corespunde garanțiilor prevăzute de art. 7 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, în interpretarea și aplicarea art. 5 CP, condițiile de incriminare, inclusiv elementele circumstanțiale agravante, constituie unul dintre criteriile de departajare care trebuie luate în considerare singure sau în corelare cu celelalte condiții legale incidente privind tratamentul sancționator sau tragerea la răspundere penală. Cu alte cuvinte, în procesul de determinare a legii penale mai favorabile, judecătorul nu poate face abstracție de fapta săvârșită în concret și de corespondența acesteia cu conținutul constitutiv, astfel cum este prevăzut de norma de incriminare, în varianta simplă sau calificată, în raport cu fiecare dintre legile penale succesive. Orice altă interpretare are ca rezultat reiterarea unei dispute doctrinale care a fost tranșată irevocabil de Curtea Constituțională prin Decizia nr. 265 din 6 mai 2014.

62. În consecință, în raport cu aspectele expuse, Înalta Curte de Casație și Justiție, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, va admite sesizarea formulată de Curtea de Apel Cluj, Secția penală și de minori, și va stabili că, la stabilirea și aplicarea legii penale mai favorabile în cazul infracțiunilor de act sexual cu un minor, prevăzută de art. 220 CP (în forma în vigoare anterior datei de 1 ianuarie 2024), și viol săvârșit asupra unui minor, prevăzută de art. 218¹ CP (forma intrată în vigoare începând cu data de 1 ianuarie 2024), calificarea faptei săvârșite se realizează în raport cu fiecare dintre legile penale intervenite până la judecarea definitivă în integralitatea lor, având în vedere inclusiv elementele circumstanțiale agravante introduse prin legea penală în vigoare începând cu data de 1 ianuarie 2024.

Pentru aceste motive, în numele legii, decide:

Admite sesizarea formulată de Curtea de Apel Cluj, Secția penală și de minori, în dosarul nr. 1.538/1.752/2023, prin care se solicită pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea următoarei chestiuni de drept: „Dacă în interpretarea și aplicarea art. 5 CP privind legea penală mai favorabilă în cursul judecării, din perspectiva comparației între infracțiunea de act sexual cu un minor, prevăzută de art. 220 CP (în forma în vigoare anterior datei de 1 ianuarie 2024), și viol săvârșit asupra unui minor, prevăzută de art. 218¹ CP (forma intrată în vigoare începând cu data de 1 ianuarie 2024), la determinarea legii noi trebuie avute în vedere și formele agravate neprevăzute de legea veche, precum cea reglementată la art. 218¹ alin. (4) lit. g) CP”, și, în consecință stabilește că:

La stabilirea și aplicarea legii penale mai favorabile în cazul infracțiunilor de act sexual cu un minor, prevăzută de art. 220 CP (în forma în vigoare anterior datei de 1 ianuarie 2024), și viol săvârșit asupra unui minor, prevăzută de art. 218¹ CP (forma intrată în vigoare începând cu data de 1 ianuarie 2024), calificarea faptei săvârșite se realizează în raport cu fiecare dintre legile penale intervenite până la judecarea definitivă în integralitatea lor, având în vedere inclusiv elementele circumstanțiale agravante introduse prin legea penală în vigoare începând cu data de 1 ianuarie 2024.

14. Aplicarea legii penale mai favorabile până la judecarea definitivă a cauzei. Prescripția răspunderii penale. Redeschiderea procesului penal. Întreruperea cursului prescripției. Calculul și curgerea termenului de prescripție

CP, art. 5, art. 155 alin. (4) și (5)

1. În cazul redeschiderii procesului penal, în aplicarea art. 155 alin. (4) CP, la calculul termenului de prescripție a răspunderii penale nu se ia în considerare și perioada cuprinsă între data rămânerii definitive a hotărârii inițiale de condamnare și data redeschiderii procesului penal.

2. Ulterior redeschiderii procesului penal nu mai curge un nou termen de prescripție generală conform art. 155 alin. (5) CP, dacă acest termen era împlinit anterior rămânerii definitivă a condamnării inițiale, în aplicarea art. 5 CP privind legea penală mai favorabilă, prin prisma declarării ca neconstituționale a dispozițiilor art. 155 alin. (1) CP prin Deciziile nr. 297/2018 și nr. 358/2022 ale Curții Constituționale.

*I.C.C.J., compl. DCD pen., dec. nr. 391 din 27 octombrie 2025,
M. Of. nr. 1143 din 10 decembrie 2025*

I. Titularul și obiectul sesizării

9. Prin încheierea de ședință din data de 17 iunie 2025, Curtea de Apel Brașov, Secția penală, în baza art. 476 alin. (1) raportat la art. 475 CPP, a sesizat Înalta Curte de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea următoarelor chestiuni de drept:

„1. În cazul redeschiderii procesului penal, în aplicarea prevederilor art. 155 alin. (4) CP, la calculul termenului special de prescripție a răspunderii penale se ia în considerare și perioada cuprinsă între data rămânerii definitivă a hotărârii inițiale de condamnare și data redeschiderii procesului penal?

2. În cazul aplicării art. 5 CP privind legea penală mai favorabilă, prin prisma declarării ca neconstituționale a dispozițiilor art. 155 alin. (1) CP prin Deciziile nr. 297/2018 și nr. 358/2022 ale Curții Constituționale, ulterior redeschiderii procesului penal curge un nou termen general de prescripție conform art. 155 alin. (5) CP, chiar dacă acest termen era împlinit anterior rămânerii definitivă a condamnării inițiale?”.

II. Dispozițiile legale supuse interpretării

Codul penal

Art. 5. „Aplicarea legii penale mai favorabile până la judecarea definitivă a cauzei

(1) În cazul în care de la săvârșirea infracțiunii până la judecarea definitivă a cauzei au intervenit una sau mai multe legi penale, se aplică legea mai favorabilă.

(2) Dispozițiile alin. (1) se aplică și actelor normative ori prevederilor din acestea declarate neconstituționale, precum și ordonanțelor de urgență aprobate de Parlament cu modificări sau completări ori respinse, dacă în timpul când acestea s-au aflat în vigoare au cuprins dispoziții penale mai favorabile”.

Art. 155. „Înteruperea cursului prescripției răspunderii penale

(1) Cursul termenului prescripției răspunderii penale se întrerupe prin îndeplinirea oricărui act de procedură în cauză care, potrivit legii, trebuie comunicat suspectului sau inculpatului.

(2) După fiecare întrerupere începe să curgă un nou termen de prescripție.

(3) Întreruperea cursului prescripției produce efecte față de toți participanții la infracțiune, chiar dacă actul de întrerupere privește numai pe unii dintre ei.

(4) Termenele prevăzute la art. 154, dacă au fost depășite cu încă o dată, vor fi socotite îndeplinite oricâte întreruperi ar interveni.

(5) Admiterea în principiu a cererii de redeschidere a procesului penal face să curgă un nou termen de prescripție a răspunderii penale”.

Art. 156. „Suspendarea cursului prescripției răspunderii penale

(1) Cursul termenului prescripției răspunderii penale este suspendat pe timpul cât o dispoziție legală sau o împrejurare de neprevăzut ori de neînălăturat împiedică punerea în mișcare a acțiunii penale sau continuarea procesului penal.

(2) Prescripția își reia cursul din ziua în care a încetat cauza de suspendare”.

Codul de procedură penală

Art. 466. „Redeschiderea procesului penal în cazul judecării în lipsa persoanei condamnate

(1) Persoana condamnată definitiv care a fost judecată în lipsă poate solicita redeschiderea procesului penal în termen de o lună din ziua în care a luat cunoștință, prin orice notificare oficială, că s-a desfășurat un proces penal împotriva sa.

(2) Este considerată judecată în lipsă persoana condamnată care nu a fost citată la proces și nu a luat cunoștință în niciun alt mod oficial despre acesta, respectiv, deși a avut cunoștință de proces, a lipsit în mod justificat de la judecarea cauzei și nu a putut încunoștința instanța. Nu se consideră judecată în lipsă persoana condamnată care și-a desemnat un apărător ales ori un mandatar, dacă aceștia s-au prezentat oricând în cursul procesului, și nici persoana care, după comunicarea, potrivit legii, a sentinței de condamnare, nu a declarat apel, a renunțat la declararea lui ori și-a retras apelul.

(3) Pentru persoana condamnată definitiv judecată în lipsă față de care un stat străin a dispus extrădarea sau predarea în baza mandatului european de arestare, termenul prevăzut la alin. (1) curge de la data la care, după aducerea în țară, i-a fost comunicată hotărârea de condamnare.

(4) Procesul penal nu poate fi redeschis în cazul în care persoana condamnată a solicitat să fie judecată în lipsă.

(5) Dispozițiile alineatelor precedente se aplică în mod corespunzător persoanei față de care s-a pronunțat o hotărâre de renunțare la aplicarea pedepsei sau de amânare a aplicării pedepsei”.

III. Expunerea succintă a cauzei

10. Prin rechizitoriul nr. 327/P/2016 al Parchetului de pe lângă Curtea de Apel Brașov din data de 13 octombrie 2016 s-a dispus trimiterea în judecată a inculpatului G.L. pentru săvârșirea infracțiunii de delapidare, prevăzută de art. 295 alin. (1) CP, cu aplicarea art. 308 alin. (1) și art. 5 CP, constând în faptul că acesta, în calitate de agent al societății P.F. România I.F.N. SA, în cursul lunii ianuarie 2013, și-a însușit suma de 1.611,16 lei, sumă provenită din operațiunile financiare pe care le efectua și pe care nu a mai restituit-o persoanei vătămate.

11. În primul ciclu procesual, prin sentința penală nr. 122 din 18 octombrie 2017, pronunțată de Judecătoria Târgu Secuiesc, rămasă definitivă prin decizia penală nr. 23/Ap din 26 ianuarie 2018 a Curții de Apel Brașov, inculpatul a fost condamnat la pedeapsa rezultantă de 2 ani, 6 luni și 20 de zile închisoare pentru săvârșirea infracțiunii de delapidare, acțiunea civilă fiind admisă și inculpatul obligat la plata sumei de 1.611,16 lei despăgubiri civile către partea civilă.

12. Ulterior, prin cererea înregistrată cu nr. 2.120/322/2019, condamnatul G.L. a solicitat redeschiderea procesului penal.

13. Prin sentința penală nr. 55 din 15 iulie 2020, pronunțată de Judecătoria Târgu Secuiesc, a fost respinsă cererea de redeschidere a procesului penal formulată de G.L., iar prin decizia penală nr. 611/Ap din 28 octombrie 2020, pronunțată de Curtea de Apel Brașov, a fost admis apelul declarat împotriva sentinței penale nr. 55 din 15 iulie 2020, fiind admisă cererea de redeschidere a procesului penal și desființată de drept sentința penală nr. 122 din 18 octombrie 2017, pronunțată de Judecătoria Târgu Secuiesc, formele de executare emise în baza sentinței penale mai sus menționate fiind anulate.

14. În urma rejudecării, prin sentința penală nr. 87 din 6 martie 2025 a Judecătoriei Târgu Secuiesc, pronunțată în dosarul nr. 2.120/322/2019*, în baza art. 396 alin. (1) și (6) raportat la art. 16 alin. (1) lit. f) CPP, instanța de fond a încetat procesul penal pornit împotriva inculpatului G.L., sub aspectul săvârșirii infracțiunii de delapidare, prevăzută de art. 295 alin. (1) CP, cu aplicarea art. 308 și art. 5 CP, ca urmare a intervenției prescripției răspunderii penale.

15. În argumentarea acestei soluții, s-a constatat că în cauză termenul general de prescripție a răspunderii penale este de 5 ani, conform art. 154 alin. (1) lit. d) CP. Luând în considerare data săvârșirii infracțiunii ca fiind data consumării acesteia, respectiv în momentul în care suma de bani a ieșit cu titlu temporar sau definitiv din sfera patrimonială a părții civile, având în vedere că la data de 15 ianuarie 2013 inculpatul a depus în contul persoanei vătămate suma de 1.345 lei, rămând un deficit de 1.611,16 lei, instanța a reținut că termenul de prescripție de 5 ani curge de la data 15 ianuarie 2013 și s-a împlinit la data de 14 ianuarie 2018.

16. Referitor la întreruperea cursului prescripției răspunderii penale au fost invocate Deciziile nr. 297/2018 și nr. 358/2022 date de Curtea Constituțională referitor la art. 155 alin. (1) CP, precum și concluzia conform căreia fondul activ al legislației nu conținea vreun caz care să permită întreruperea cursului prescripției răspunderii penale în perioada situată între datele celor două decizii.

17. Raportat la natura prescripției, aceea de instituție de drept penal substanțial sau de drept procesual penal, s-au reținut considerentele Deciziei nr. 2/2014 a Înaltei Curți de Casație și Justiție, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, precum și jurisprudența Curții Constituționale și s-a concluzionat că dispozițiile art. 155 alin. (1) CP au natura unei legi penale substanțiale, suspusă principiului aplicării legii penale mai favorabile, care se poate face în temeiul art. 5 alin. (2) CP și în cazul actelor normative declarate neconstituționale.

18. În prezenta cauză, legea penală mai favorabilă evaluată în mod global a fost considerată a fi cea cuprinsă între data de 25 iunie 2018 (data publicării în Monitorul Oficial al României a Deciziei nr. 297/2018) și data de 30 mai 2022 (data intrării în vigoare a dispozițiilor O.U.G. nr. 71/2022). Astfel, instanța de fond a apreciat că dispozițiile art. 155 alin. (1) CP, ce nu includeau vreo cauză de întrerupere a cursului termenului de prescripție, reprezintă legea penală mai favorabilă în prezenta cauză, iar prescripția specială nu a operat, prescripția răspunderii penale fiind evaluată prin raportare la termenele prevăzute de art. 154 CP.

19. Împotriva acestei hotărâri a declarat apel Parchetul de pe lângă Judecătoria Târgu Secuiesc, criticând sentința atacată din perspectiva nelegalității vizând constatarea greșită a intervenției prescripției răspunderii penale și dispunerea soluției de încetare a procesului penal pornit împotriva inculpatului. În esență, s-a susținut că prima instanță nu a avut în vedere dispozițiile art. 155 alin. (5) CP, potrivit cărora admiterea în principiu a cererii de redeschidere a procesului penal face să curgă un nou termen de prescripție a răspunderii penale, dispoziție legală invocată și de procurorul de ședință. S-a subliniat că în cauză admiterea în principiu a cererii de redeschidere a procesului penal s-a dispus în data de 28 octombrie 2020, moment de la care a început să curgă un nou termen general de prescripție a răspunderii penale, care se va împlini în data de 27 octombrie 2025, astfel că prima instanță a constatat în mod greșit că a intervenit prescripția.

IV. Punctul de vedere motivat al completului de judecată

20. Potrivit art. 155 alin. (5) CP, admiterea în principiu a cererii de redeschidere a procesului penal face să curgă un nou termen de prescripție a răspunderii penale. Astfel, în urma redeschiderii procesului penal sunt aplicabile prevederile art. 155 alin. (5) CP, și nu cele ale alin. (1) al aceluiași articol, prevederi care nu au fost vizate de excepțiile de neconstituționalitate cu privire la care Curtea Constituțională s-a pronunțat prin Deciziile nr. 297/2018 și nr. 358/2022 și care astfel beneficiază în continuare de prezumția de constituționalitate. Argumentele expuse

În cuprinsul celor două decizii menționate nu pot fi extinse și la celelalte alineate ale art. 155 CP, situațiile nefiind identice.

21. Prevederile art. 155 alin. (5) CP au fost corelate cu dispozițiile art. 469 CPP, care, deși în redactarea inițială reglementa admisibilitatea în principiu a cererii de redeschidere, în forma finală, adoptată prin Legea nr. 255/2013 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală și pentru modificarea și completarea unor acte normative care cuprind dispoziții procesual penale, cu modificările ulterioare, cuprinde doar o fază a analizei cererii de redeschidere și, în cazul admiterii acesteia, faza rejudecării cauzei. În aceste condiții, noul termen de prescripție prevăzut la art. 155 alin. (5) CP se calculează de la data admiterii cererii de redeschidere, nu a admisibilității în principiu.

22. Întrucât art. 155 alin. (5) CP reglementează o situație specială, o excepție de la regula instituită prin art. 154 alin. (2) CP, noul termen nu s-ar putea calcula de la data comiterii faptei, fiind aplicabilă, conform celor arătate expres de instanța de trimitere, „regula *generalia specialibus derogant*”.

23. În această interpretare, în speță, noul termen de prescripție a început să curgă de la data pronunțării deciziei în apel prin care, în urma admiterii căii de atac declarate de inculpat, s-au dispus admiterea cererii de redeschidere a procesului penal, formulată de acesta, și trimiterea cauzei în vederea judecării după redeschidere. Totuși, trebuie precizat că și în cazul redeschiderii procesului penal sunt aplicabile prevederile art. 155 alin. (4) CP conform cărora termenele prevăzute la art. 154 CP, dacă au fost depășite cu încă o dată, vor fi socotite îndeplinite oricâte întreruperi ar interveni.

24. În baza acestor dispoziții legale trebuie avută în vedere perioada trecută de la data comiterii faptei (în speță 15 ianuarie 2013) și data rămânerii definitivă a condamnării în lipsă (în cauză 26 ianuarie 2018), dată la care s-a întrerupt cursul prescripției răspunderii penale și a început să curgă termenul de prescripție a executării pedepsei. Cele două termene, cel al prescripției răspunderii și cel al executării pedepsei, nu pot curge în paralel, fiind de natură diferită.

25. Având în vedere natura *sui generis* a termenului prevăzut de art. 155 alin. (5) CP, care nu poate fi considerat nici cauză de întrerupere a cursului prescripției, întrucât nu intervine imediat după ultima întrerupere, și nici cauză de suspendare, din moment ce prescripția nu își reia cursul din ziua redeschiderii procesului, ci începe să curgă un nou termen, la calculul căruia nu este avută în vedere și perioada anterioară în vederea respectării dispozițiilor alin. (4) al aceluiași articol, se va calcula termenul special prin adăugarea perioadei curse de la data comiterii faptei până la data rămânerii definitivă a condamnării în lipsă la perioada ce a început să curgă de la data admiterii cererii de redeschidere.

26. Sub aspectul celei de-a doua întrebări, în opinia curții de apel, la calculul termenului de prescripție nu are nicio influență faptul că la data primei condamnări ar fi fost împlinit termenul general al prescripției răspunderii penale, întrucât, pe de o parte, s-ar încălca autoritatea de lucru judecat, din moment ce instanța care judecă cauza, ulterior redeschiderii procesului penal, nu poate constata nelegalitatea primei hotărâri de condamnare sub aspectul omisiunii încetării procesului penal, și, pe de altă parte, s-ar eluda dispozițiile art. 155 alin. (5) CP dacă s-ar calcula termenul de prescripție de la data comiterii faptei, și nu de la data redeschiderii, astfel cum impune acest text legal.

27. Deși în practică s-au exprimat opinii contrare conform cărora este necesar ca termenul de prescripție să nu se fi împlinit la data pronunțării hotărârii de condamnare, dispozițiile art. 5 CP au influență doar sub aspectul calculului termenului care curge ulterior redeschiderii procesului penal și care nu mai poate fi întrerupt în baza art. 155 alin. (1) CP dacă procesul penal a fost redeschis în perioada în care nu existau cauzele de întrerupere reglementate de acest text legal, astfel cum s-a menționat mai sus.

V. Punctele de vedere exprimate de către curțile de apel și instanțele judecătorești arondate

28. În conformitate cu dispozițiile art. 476 alin. (10) CPP, cu referire la art. 473 alin. (5) CPP, s-a solicitat punctul de vedere al instanțelor judecătorești asupra chestiunii de drept supuse dezlegării. Au comunicat puncte de vedere asupra problemei de drept în discuție un număr de 134 de instanțe.

29. **Cu privire la prima întrebare** supusă dezlegării, respectiv: „În cazul redeschiderii procesului penal, în aplicarea prevederilor art. 155 alin. (4) CP, la calculul termenului special de prescripție a răspunderii penale se ia în considerare și perioada cuprinsă între data rămânerii definitivă a hotărârii inițiale de condamnare și data redeschiderii procesului penal” – **într-o opinie** s-a arătat că, la calculul termenului special de prescripție al răspunderii penale, se ia în considerare și perioada cuprinsă între data rămânerii definitivă a hotărârii inițiale de condamnare și data redeschiderii procesului penal în cazul judecării în lipsa persoanei condamnate.

30. Redeschiderea procesului penal, în cazul judecării în lipsă a persoanei condamnate, reprezintă o cale extraordinară de atac, ce are ca efect, potrivit art. 469 alin. (7) CPP, desființarea de drept a hotărârii penale de condamnare. Astfel, hotărârea penală inițială nu mai poate produce efecte defavorabile inculpatului, perioada de timp cuprinsă între momentul rămânerii definitivă a sentinței penale de condamnare și momentul redeschiderii procesului penal urmând a fi avută în vedere la calculul termenului de prescripție.

31. Art. 155 alin. (5) CP reglementează un caz de întrerupere a termenului general de prescripție a răspunderii penale, intenția legiuitorului fiind clară și din perspectiva plasării acestui alineat în cadrul art. 155, care reglementează

cazurile de întrerupere a cursului prescripției răspunderii penale. Or, pentru a evita situația în care, dată fiind regula potrivit căreia după fiecare întrerupere începe să curgă un nou termen de prescripție [art. 155 alin. (2) CP], s-ar ajunge la imprescriptibilitatea *de facto* a unor infracțiuni prescriptibile potrivit legii, legiuitorul a statuat că depășirea cu încă o dată a termenului de prescripție a răspunderii penale face ca acesta să fie socotit împlinit indiferent de numărul întreruperilor intervenite [art. 155 alin. (4) CP].

32. Față de această natură juridică s-a susținut că, ulterior redeschiderii procesului penal, va începe să curgă un nou termen general de prescripție, însă termenul prescripției speciale a răspunderii este calculat de la momentul consumării, respectiv al epuizării activității infracționale, din această perspectivă neexistând nicio derogare de la regula instituită de art. 155 alin. (4) CP, redeschiderea urmând să producă aceleași efecte ca orice act întreruptiv care intervine pe parcursul curgerii termenului general de prescripție a răspunderii penale.

33. **Într-o altă opinie** s-a apreciat că, în cazul redeschiderii procesului penal, în aplicarea prevederilor art. 155 alin. (4) CP, la calculul termenului special de prescripție a răspunderii penale nu se ia în considerare și perioada cuprinsă între data rămânerii definitivă a hotărârii inițiale de condamnare și data redeschiderii procesului penal.

34. În susținerea acestei opinii s-a arătat că hotărârea definitivă de condamnare naște un raport juridic execuțional (executarea pedepsei), care exclude aplicarea cauzelor de înlăturare a răspunderii penale, inclusiv prescripția răspunderii penale. Astfel, prescripția răspunderii penale are ca obiect stingerea dreptului statului de a trage la răspundere penală înainte de stabilirea vinovăției prin hotărâre definitivă [art. 153 alin. (1) CP]. În situația în care a intervenit o hotărâre definitivă de condamnare, problema prescripției răspunderii penale nu mai este de actualitate, întrucât răspunderea penală a fost stabilită, iar executarea pedepsei devine un raport juridic de drept execuțional penal, după acest moment prezentând relevanță eventual instituția prescripției executării pedepsei. Așadar, între momentul rămânerii definitivă a hotărârii de condamnare și momentul redeschiderii procesului penal nu există un proces penal în curs și, implicit, prescripția specială a răspunderii penale nu poate continua să curgă.

35. Redeschiderea procesului penal reglementată prin dispozițiile art. 466-469 CPP este o procedură excepțională, destinată să asigure respectarea dreptului la un proces echitabil, care nu are ca scop repunerea în discuție a instituțiilor de drept material (precum prescripția răspunderii penale).

36. Rațiunea introducerii art. 155 alin. (5) CP este tocmai aceea de a reglementa situația specială a redeschiderii procesului penal, respectiv odată cu admiterea în principiu a cererii de redeschidere a procesului penal se reactivează posibilitatea statului de a urmări răspunderea penală, iar prin efectul textului legal invocat va începe să curgă un nou termen de prescripție generală a răspunderii penale, distinct și autonom față de cel anterior. Or, din interpretarea *per a contrario* reiese concluzia că, anterior momentului redeschiderii procesului penal, instituția prescripției speciale a răspunderii penale nu poate opera.

37. Deși Codul penal nu prevede expres o cauză de suspendare, interpretarea logică și teleologică conduce la concluzia că perioada dintre data intervenirii unei hotărâri definitive de condamnare și data admiterii cererii de redeschidere a procesului penal reprezintă o cauză în care prescripția răspunderii penale nu curge. În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat constant că autoritatea de lucru judecat a unei hotărâri definitive este o garanție fundamentală a securității juridice (cauza *Brumărescu c. României*). Astfel, numai odată cu redeschiderea procesului penal redevine actuală problema prescripției răspunderii penale.

38. **Cu privire la a doua problemă de drept** supusă dezlegării, respectiv: „În cazul aplicării art. 5 CP privind legea penală mai favorabilă, prin prisma declarării ca neconstituționale a dispozițiilor art. 155 alin. (1) CP prin Deciziile nr. 297/2018 și nr. 358/2022 ale Curții Constituționale, ulterior redeschiderii procesului penal curge un nou termen general de prescripție conform art. 155 alin. (5) CP, chiar dacă acest termen era împlinit anterior rămânerii definitivă a condamnării inițiale?”.

39. **Într-o opinie** s-a arătat că ulterior redeschiderii procesului penal curge un nou termen general de prescripție a răspunderii penale, conform art. 155 alin. (1) CP, numai dacă acest termen nu era împlinit anterior rămânerii definitive a condamnării inițiale.

40. S-a argumentat în sensul că, pentru a evita imprescriptibilitatea *de facto* a unor infracțiuni prescriptibile, legiuitorul a consacrat prin art. 155 alin. (4) CP că, odată depășit un interval egal cu dublul termenului general de prescripție, răspunderea penală este înlăturată indiferent de numărul întreruperilor intervenite.

41. Norma cu caracter special prevăzută la art. 155 alin. (5) CP vine să excludă de la aplicare instituția prescripției executării pedepsei, motiv pentru care, în momentul în care devine activă admiterea în principiu a redeschiderii procesului penal, calcularea prescripției speciale se face prin raportare la momentul săvârșirii faptei, și nu doar la intervalul ulterior redeschiderii procesului penal.

42. În acest context, admiterea în principiu a cererii de redeschidere a procesului penal [art. 155 alin. (5) CP] constituie o cauză de întrerupere a cursului prescripției, fiind aplicabile toate normele generale, inclusiv art. 155 alin. (4) CP cu privire la prescripția specială, urmând să curgă un nou termen de prescripție, însă raportarea se face la durata totală stabilită de termenul special de prescripție, fără a institui un termen nou propriu-zis, ci prin integrarea și valorificarea perioadelor deja consumate anterior.

43. Având în vedere incidența art. 5 CP, precum și a deciziilor Curții Constituționale, devenind inaplicabilă instituția prescripției speciale, ulterior admiterii în principiu, urmează să curgă un nou termen general de prescripție doar în măsura în care acesta nu s-a epuizat total până la momentul rămânerii definitive a hotărârii penale inițiale.

44. Legiuitorul a instituit posibilitatea persoanei condamnate definitiv, în absență, de a formula o cerere de redeschidere a procesului penal, această prerogativă fiind însă limitată de inexistența incidenței termenului de prescripție a răspunderii penale, care constituie o cauză legală de înlăturare a răspunderii.

45. **În altă opinie** s-a arătat că ulterior redeschiderii procesului penal curge un nou termen general de prescripție conform art. 155 alin. (5) CP, chiar dacă acest termen era împlinit anterior rămânerii definitive a condamnării inițiale.

46. În susținerea acestei opinii s-a subliniat că, la calculul termenului de prescripție, nu are nicio influență faptul că, la data primei condamnări, ar fi fost împlinit termenul general al prescripției răspunderii penale, întrucât admiterea în principiu a cererii de redeschidere a procesului penal face să curgă un nou termen de prescripție a răspunderii penale.

47. Dispozițiile art. 5 CP au influență doar sub aspectul calculului termenului care curge ulterior redeschiderii procesului penal și care nu mai poate fi întrerupt în baza art. 155 alin. (1) CP dacă procesul penal a fost redeschis în perioada în care nu existau cauzele de întrerupere reglementate de acest text legal.

48. De asemenea, Deciziile nr. 297/2018 și nr. 358/2022 ale Curții Constituționale vizează strict cazul de întrerupere a prescripției prevăzut de art. 155 alin. (1) CP. Cazul de întrerupere prevăzut de art. 155 alin. (5) CP nu a fost avut în vedere de aceste decizii. Prin urmare, singurul lor efect va fi că, potrivit art. 5 CP, singurele acte subsecvente admiterii cererii de redeschidere, care vor avea efect întreruptiv al noului termen de prescripție care curge, vor fi cele care, potrivit legii, se comunică inculpatului.

VI. Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție în punctul de vedere formulat a solicitat pronunțarea unei decizii prin care chestiunile de drept supuse dezlegării să primească următoarea rezolvare:

A. 49. În cazul redeschiderii procesului penal, în aplicarea prevederilor art. 155 alin. (4) CP, la calculul termenului de prescripție specială a răspunderii penale nu se ia în considerare și perioada cuprinsă între data rămânerii definitive a hotărârii inițiale de condamnare și data redeschiderii procesului penal, având în vedere, în primul rând, că art. 155 alin. (5) CP reglementează un caz special de întrerupere a termenului prescripției răspunderii penale.

50. Pentru a conduce la înlăturarea răspunderii penale, termenul de prescripție trebuie să curgă fără intervenția vreunui act de natură să readucă în atenția societății infracțiunea săvârșită. Așadar, orice astfel de incident intervenit în cursul termenului de prescripție întrerupe prescripția cu consecința neluării în considerare la calculul termenului de prescripție a timpului scurs înainte de întrerupere și începerea curgerii unui nou termen de prescripție.

51. Or, în scopul de a preîntâmpina intervenirea prescripției ca urmare a trecerii timpului necesar pentru rejudecarea cauzei, legiuitorul a prevăzut expres în cuprinsul art. 155 alin. (5) CP că admiterea căii extraordinare de atac determină curgerea unui nou termen de prescripție. Așadar, textul de lege instituie o derogare de la regula potrivit căreia întreruperea prescripției presupune un termen aflat în curs.

52. Întrucât de la data rămânerii definitive a hotărârii de condamnare se poate invoca, potrivit art. 162 alin. (2)-(4) CP, doar prescripția executării pedepsei, nu și prescripția răspunderii penale, admiterea cererii de redeschidere a procesului penal determină, potrivit art. 155 alin. (5) CP, curgerea unui nou termen de prescripție (egal ca durată cu termenul de prescripție generală prevăzut de lege pentru infracțiunea dedusă judecătii).

53. Având în vedere că prescripția nu își reia cursul din momentul redeschiderii procesului penal, ci începe să curgă un nou termen, în cazul admiterii căii extraordinare de atac prevăzute de art. 466-469 CPP nu suntem în prezența unei cauze de suspendare a termenului de prescripție.

54. În consecință, de la data săvârșirii infracțiunii deduse judecătii se calculează termenul de prescripție specială a răspunderii penale, fără a se lua în considerare perioada cuprinsă între data rămânerii definitive a hotărârii inițiale de condamnare și data redeschiderii procesului penal, având în vedere că, drept urmare a pronunțării hotărârii definitive de condamnare, acțiunea penală este stinsă și începe să curgă doar termenul de prescripție a executării pedepsei.

B. 55. În cazul aplicării art. 5 CP privind legea penală mai favorabilă, prin prisma declarării ca neconstituționale a dispozițiilor art. 155 alin. (1) CP prin Deciziile nr. 297/2018 și nr. 358/2022 ale Curții Constituționale, ulterior redeschiderii procesului penal nu mai curge un nou termen de prescripție generală conform art. 155 alin. (5) CP, dacă acest termen era împlinit anterior rămânerii definitive a condamnării inițiale.

56. Întrucât, ca urmare a declarării neconstituționale a prevederilor art. 155 alin. (1) CP, singura formă de prescripție a răspunderii penale rămasă în fondul activ al legislației a fost prescripția generală, în măsura în care termenul de prescripție generală prevăzut pentru infracțiunea dedusă judecătii s-a împlinit în cauză înainte de rămânerea definitivă a hotărârii inițiale de condamnare, nu va mai curge un nou termen de prescripție a răspunderii penale ca efect al intervenirii cazului de întrerupere a prescripției constând în admiterea cererii de redeschidere a procesului penal în cazul condamnării în lipsă.

VII. Opinia judecătorului-raportor

57. Soluția propusă de judecătorul raportor a fost aceea de admitere a sesizării formulate de Curtea de Apel Brașov în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea chestiunii de drept invocate, având în vedere punctele de vedere diferite exprimate în doctrină și practică, inclusiv punctele de vedere diferite exprimate de instanțe din raza aceleiași curți de apel.

58. În ceea ce privește prima problemă de drept, judecătorul-raportor a propus ca, în cazul redeschiderii procesului penal, în aplicarea art. 155 alin. (4) CP, la calculul termenului de prescripție a răspunderii penale să nu se ia în considerare și perioada cuprinsă între data rămânerii definitivă a hotărârii inițiale de condamnare și data redeschiderii procesului penal. Între momentul rămânerii definitivă a hotărârii de condamnare și momentul redeschiderii procesului penal nu există un proces penal în curs, astfel încât nu poate continua să curgă termenul de prescripție a răspunderii penale, indiferent de natura acestuia (prescripție generală sau prescripție specială a răspunderii penale).

59. Cu privire la a doua problemă de drept supusă dezlegării soluția propusă a fost aceea ca, în cazul aplicării art. 5 CP privind legea penală mai favorabilă, prin prisma declarării ca neconstituționale a dispozițiilor art. 155 alin. (1) CP prin Deciziile nr. 297/2018 și nr. 358/2022 ale Curții Constituționale, ulterior redeschiderii procesului penal curge un nou termen de prescripție generală conform art. 155 alin. (5) CP, distinct și autonom față de cel anterior, deoarece art. 155 alin. (5) CP ar reglementa o excepție de la alineatele care îl precedă pe cel analizat.

VIII. Înalta Curte de Casație și Justiție, examinând sesizarea formulată de Curtea de Apel Brașov, Secția penală, raportul întocmit de judecătorul-raportor și chestiunea de drept ce se solicită a fi dezlegată, reține următoarele:

60. Reglementând condițiile de admisibilitate a sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unei chestiuni de drept, legiuitorul a stabilit în art. 475 CPP posibilitatea anumitor instanțe, inclusiv a curții de apel, investită cu soluționarea cauzei în ultimă instanță, care constată, în cursul judecății, existența unei chestiuni de drept de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei și asupra căreia instanța supremă nu a statuat încă printr-o hotărâre prealabilă sau printr-un recurs în interesul legii și nici nu face obiectul unui asemenea recurs, să sesizeze Înalta Curte de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prin care să se dea rezolvare de principiu respectivei probleme de drept.

61. Ca atare, pentru a fi admisibilă o asemenea sesizare trebuie îndeplinite cumulativ mai multe cerințe, respectiv existența unei cauze aflate în curs de judecată în ultimul grad de jurisdicție pe rolul uneia dintre instanțele prevăzute expres de dispozițiile legale anterior menționate, soluționarea pe fond a acelei cauze să depindă de lămurirea chestiunii de drept ce formează obiectul sesizării, iar problema de drept să nu fi fost încă dezlegată de Înalta Curte de Casație și Justiție prin mecanismele legale ce asigură interpretarea și aplicarea unitară a legii de către instanțele judecătorești sau să nu facă în prezent obiectul unui recurs în interesul legii.

62. Totodată, din economia dispozițiilor legale invocate reiese că admisibilitatea sesizării este condiționată, în mod esențial, de existența unei veritabile probleme de drept, care să facă necesară o rezolvare de principiu prin pronunțarea unei hotărâri prealabile de către Înalta Curte de Casație și Justiție, aceasta constituind, de fapt, premisa fundamentală ce justifică intervenția instanței supreme prin mecanismul de unificare a practicii judiciare instituit de art. 475 și urm. CPP.

63. În speță se constată că este îndeplinită condiția privind *existența unei cauze pendinte aflate în curs de judecată în ultimă instanță*, Curtea de Apel Brașov, Secția penală, fiind investită cu soluționarea căii ordinare de atac a apelului în ultimă instanță.

64. De asemenea, *chestiunea ce formează obiectul întrebării cu care a fost sesizată instanța supremă nu a primit încă o rezolvare printr-o hotărâre prealabilă sau printr-un recurs în interesul legii și nici nu face obiectul unui asemenea recurs*, așa cum rezultă din cuprinsul adresei nr. 1.068/III-5/2025 din 12 septembrie 2025 a Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.

65. Este îndeplinită și condiția *existenței unei probleme de drept, susceptibilă de a fi rezolvată în mod diferit de către instanțe*. Dovadă fac în acest sens punctele de vedere diferite exprimate în doctrină și practică, inclusiv punctele de vedere diferite exprimate de instanțe din raza aceleiași curți de apel.

66. Cu privire la condiția *existenței unei legături între chestiunea de drept supusă interpretării și soluționarea pe fond a cauzei*, în doctrină s-a evidențiat că aceasta este îndeplinită ori de câte ori interdependența procedurilor specifice cauzei influențează într-o măsură soluționarea fondului, soluția dată acțiunii penale sau civile în procesul penal. În speță este îndeplinită această condiție, deoarece problemele de drept vizează dezlegarea definitivă a raportului juridic de drept penal dedus judecății prin stabilirea existenței unei cauze care înlătură răspunderea penală, împrejurare cu implicații asupra soluției pe fondul litigiului.

67. În consecință, se constată îndeplinirea condițiilor de admisibilitate a sesizării.

68. Cu privire la fondul chestiunilor de drept

69. **În ce privește prima problemă de drept**, respectiv „*în situația redeschiderii procesului penal în cazul judecării în lipsa persoanei condamnate, în aplicarea dispozițiilor art. 155 alin. (4) CP, în calculul termenului de prescripție specială a răspunderii penale intră și perioada cuprinsă între data rămânerii definitivă a hotărârii inițiale de condamnare și data redeschiderii procesului penal*”, se constată că rezolvarea chestiunii de drept impune atât o analiză a reglementărilor privind redeschiderea procesului penal în cazul judecării în lipsă, cât și a reglementărilor privind întreruperea cursului prescripției penale.

70. Redeschiderea procesului penal, în cazul judecării în lipsă a persoanei condamnate (art. 466-469 CPP), reprezintă o cale extraordinară de atac, de retractare, al cărei scop este garantarea dreptului la un proces echitabil al persoanei judecate în lipsă, ce are ca efect desființarea de drept a hotărârii penale de condamnare rezultate ca

urmare a desfășurării unui proces penal fără ca persoana acuzată să fie notificată oficial despre formularea unei acuzații penale împotriva sa, deci fără ca acestea să i se poată reține vreo culpă procesuală față de neparticiparea sa la proces și față de neexercitarea dreptului la apărare (aceasta fiind premisa *sine qua non* a admiterii cererii de redeschidere a procesului penal).

71. În aceste condiții hotărârea penală inițială nu mai poate produce efecte pentru inculpatul judecat în lipsă, care, ca urmare a admiterii cererii de redeschidere, pierde calitatea de condamnat și o dobândește pe aceea de inculpat, hotărârea de condamnare anterioară, desființată, nemaiputând fi avută în vedere pentru stabilirea existenței recidivei sau a concursului de infracțiuni.

72. Întrucât admiterea cererii de redeschidere are ca efect, potrivit art. 469 alin. (7) CPP, desființarea de drept a hotărârii pronunțate *in absentia* și reluarea judecării, pentru a se evita ca rejudecarea să nu mai fie posibilă din cauza împlinirii termenului de prescripție, legiuitorul român a stipulat la art. 155 alin. (5) CP că admiterea cererii de redeschidere a procesului penal face să curgă un nou termen de prescripție.

73. Art. 155 CP care reglementează întreruperea cursului prescripției răspunderii penale cuprinde dispoziții distincte cu privire la cauzele care pot conduce la întrerupere [alin. (1)], efectele pe care întreruperea le produce asupra duratei termenului prescripției răspunderii penale [alin. (2) și (4)], efectele întreruperii în raport cu participanții la infracțiune [alin. (3)] și un caz special de întrerupere a cursului prescripției în cazul admiterii cererii de redeschidere a procesului penal [alin. (5)], a cărui existență nu a fost afectată de constatarea neconstituționalității alin. (1) al art. 155 CP.

74. Sub imperiul Codului penal actual, voința legiuitorului de a-i atribui admiterii cererii de redeschidere a procesului penal efectul unei cauze de întrerupere a prescripției rezultă din plasarea dispoziției privind curgerea unui nou termen de prescripție ca urmare a dispunerii admiterii căii extraordinare de atac în cuprinsul art. 155 intitulat „*Întreruperea cursului prescripției răspunderii penale*”, precum și din redactarea dispoziției legale care îi menționează *expressis verbis* efectele (care sunt specifice întreruperii, iar nu suspendării cursului prescripției răspunderii penale), respectiv „*face să curgă un nou termen de prescripție a răspunderii penale*”.

75. Prin urmare, în speță devin aplicabile prevederile alin. (4) ale art. 155 CP, referitoare la prescripția specială a răspunderii penale, potrivit căreia, oricâte întreruperi ar interveni, depășirea cu încă o dată a termenelor de prescripție generală a răspunderii penale, prevăzute de art. 154 din același cod, atrage împlinirea acestora.

76. Calea extraordinară de atac prevăzută de art. 466-469 CPP se exercită împotriva unei hotărâri judecătorești definitive, astfel că nu mai există un termen de prescripție a răspunderii penale în curs, dată fiind pronunțarea hotărârii definitive. Având în vedere nașterea unui raport juridic care trece din domeniul stabilirii răspunderii penale în cel al executării hotărârii, de la data rămânerii definitive a hotărârii de condamnare se poate invoca, potrivit art. 162 alin. (2)-(4) CP, doar prescripția executării, nu și prescripția răspunderii penale.

77. În scopul de a preîntâmpina intervenirea prescripției ca urmare a trecerii timpului necesar pentru rejudecarea cauzei, legiuitorul a prevăzut expres în cuprinsul art. 155 alin. (5) CP că admiterea căii extraordinare de atac determină curgerea unui nou termen de prescripție. În consecință, art. 155 alin. (5) CP reprezintă o derogare (o excepție) de la regula potrivit căreia întreruperea prescripției presupune un termen aflat în curs. O interpretare contrară ar conduce la concluzia că în paralel vor curge atât termenul de prescripție a executării pedepsei, cât și termenul de prescripție a răspunderii penale.

78. În același sens, al excepției de la regula menționată în alineatele ce precedă textului analizat, se reține că în Codul de procedură penală actual nu a fost preluată mențiunea cuprinsă în expunerea de motive a proiectului de lege privind acest act normativ, potrivit căreia persoana condamnată definitiv care a fost judecată în lipsă are dreptul de a solicita redeschiderea procesului penal, dacă între timp nu s-a împlinit termenul de prescripție a răspunderii penale.

79. În ce privește momentul de început al termenului de prescripție specială acesta nu poate fi data admiterii cererii de redeschidere a procesului penal (data întreruperii termenului), ci data săvârșirii infracțiunii.

80. În consecință, de la data săvârșirii infracțiunii deduse judecării se calculează termenul de prescripție a răspunderii penale, fără a se lua în considerare perioada cuprinsă între data rămânerii definitive a hotărârii inițiale de condamnare și data redeschiderii procesului penal, având în vedere că, drept urmare a pronunțării hotărârii definitive de condamnare, acțiunea penală este stinsă și începe să curgă doar termenul de prescripție a executării pedepsei.

81. **În ceea ce privește a doua problemă de drept**, și anume dacă, *în cazul aplicării art. 5 CP privind legea penală mai favorabilă, prin prisma declarării ca neconstituționale a dispozițiilor art. 155 alin. (1) CP prin Deciziile nr. 297/2018 și nr. 358/2022 ale Curții Constituționale, ulterior redeschiderii procesului penal nu mai curge un nou termen de prescripție generală conform art. 155 alin. (5) CP, dacă acest termen era împlinit anterior rămânerii definitive a condamnării inițiale*, se rețin următoarele:

82. Având în vedere reglementarea prescripției în dreptul penal român și jurisprudența Curții Constituționale reflectată în mai multe decizii^[1], instanța supremă a statuat că normele privind întreruperea prescripției sunt de

^[1] Deciziile nr. 1.092/2012, publicată în M. Of. nr. 67 din 31 ianuarie 2013, nr. 511/2013, publicată în M. Of. nr. 75 din 30 ianuarie 2014 (referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 124 CP), nr. 341/2014, publicată în M. Of. nr. 595

drept penal material (substanțial) și, prin urmare, supuse, din perspectiva aplicării în timp, principiului activității legii penale prevăzut de art. 3 CP, cu excepția dispozițiilor mai favorabile, potrivit principiului *mitior lex* prevăzut de art. 5 din același cod și art. 15 alin. (2) din Constituție.

83. Potrivit art. 5 alin. (2) CP, principiul legii mai favorabile este aplicabil actelor normative, prevederilor acestora care au fost declarate neconstituționale, precum și ordonanțelor de urgență aprobate de Parlament cu modificări sau completări ori respinse, dacă în timpul când acestea s-au aflat în vigoare au cuprins dispoziții penale mai favorabile.

84. În mod simetric, dacă o normă favorabilă declarată neconstituțională poate ultraactiva, la rândul său, o normă care devine mai favorabilă în urma unei decizii de constatare a neconstituționalității va putea retroactiva în baza principiului *mitior lex*.

85. Deciziile de admitere a excepției de neconstituționalitate, conform jurisprudenței Curții Constituționale^[1], se aplică în cauzele aflate pe rolul instanțelor judecătorești la momentul publicării în Monitorul Oficial al României, Partea I (cauze pendinte), în care respectivele dispoziții sunt incidente, întrucât raportul juridic guvernat de dispozițiile legii declarate neconstituțională nu a fost definitiv consolidat.

86. Având în vedere cele ce precedă, se constată că, deoarece nu prevăd un caz de întrerupere a cursului termenului de prescripție, dispozițiile art. 155 alin. (1) CP, declarate neconstituționale, reprezintă, în materia prescripției răspunderii penale, lege penală mai favorabilă inculpatului, începând cu data intrării în vigoare, respectiv 1 februarie 2014^[2], și până la data de 30 mai 2022^[3], putând fi invocate ca *mitior lex* în cauzele în care nu a fost pronunțată o hotărâre definitivă până la data publicării Deciziei nr. 297/2018, referitoare la admiterea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 155 alin. (1) CP, publicată în M. Of. nr. 518 din 25 iunie 2018.

87. Întrucât, potrivit art. 469 alin. (7) CPP, hotărârea definitivă de condamnare este desființată de drept ca efect al admiterii cererii de redeschidere, iar procesul penal se reia, art. 155 alin. (1) CP conținând dispoziții mai favorabile inculpatului în ceea ce privește prescripția răspunderii penale, se aplică inclusiv în spețele în care, deși a fost pronunțată o hotărâre definitivă înainte de 25 iunie 2018, aceasta a fost desființată ulterior ca urmare a dispunerii admiterii căii extraordinare de atac.

88. În consecință, instanța investită cu rejudecarea fondului trebuie să stabilească, în funcție de particularitățile cauzei, legea penală care, în integralitatea sa, este mai favorabilă inculpatului, inclusiv prin raportare la dispozițiile privind întreruperea termenului de prescripție cuprinse în legile penale succesive intervenite de la data săvârșirii infracțiunii și până la pronunțarea unei hotărâri definitive.

89. Întrucât, ca urmare a declarării neconstituționale a prevederilor art. 155 alin. (1) CP, singura formă de prescripție a răspunderii penale rămasă în fondul activ al legislației a fost prescripția generală, în măsura în care termenul de prescripție generală prevăzut pentru infracțiunea dedusă judecății s-a împlinit în cauză înainte de rămânerea definitivă a hotărârii inițiale de condamnare, nu va mai curge un nou termen de prescripție a răspunderii penale, ca efect al intervenirii cazului de întrerupere a prescripției constând în admiterea cererii de redeschidere a procesului penal în cazul condamnării în lipsă.

90. O soluție contrară ar conduce la antrenarea răspunderii penale după expirarea termenului de prescripție aplicabil și, prin urmare, la ignorarea legii penale mai favorabile inculpatului, încalcându-se astfel principiul cu rang constituțional, consacrat, totodată, de art. 5 CP, art. 15 paragraf. 1 din Pactul Organizației Națiunilor Unite cu privire la drepturile civile și politice și recunoscut în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului ca fiind una dintre garanțiile care însoțesc interdicția retroactivității legii penale mai severe.

Pentru motivele arătate, în temeiul art. 477 CPP, în numele legii, decide:

Admite sesizarea formulată de Curtea de Apel Brașov, Secția penală, prin care se solicită pronunțarea unei hotărâri prelabile pentru dezlegarea următoarelor chestiuni de drept:

1. În cazul redeschiderii procesului penal, în aplicarea prevederilor art. 155 alin. (4) CP, la calculul termenului special de prescripție a răspunderii penale se ia în considerare și perioada cuprinsă între data rămânerii definitive a hotărârii inițiale de condamnare și data redeschiderii procesului penal?

2. În cazul aplicării art. 5 CP privind legea penală mai favorabilă, prin prisma declarării ca neconstituționale a dispozițiilor art. 155 alin. (1) CP prin Deciziile nr. 297/2018 și nr. 358/2022 ale Curții Constituționale, ulterior redeschiderii procesului penal curge un nou termen general de prescripție conform art. 155 alin. (5) CP, chiar dacă acest termen era împlinit anterior rămânerii definitive a condamnării inițiale?

și stabilește că:

1. În cazul redeschiderii procesului penal, în aplicarea art. 155 alin. (4) CP, la calculul termenului de prescripție a răspunderii penale nu se ia în considerare și perioada cuprinsă între data rămânerii definitive a hotărârii inițiale de condamnare și data redeschiderii procesului penal.

din 8 august 2014, și Decizia nr. 473/2018, publicată în M. Of. nr. 942 din 7 noiembrie 2018 [referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 125 alin. (3) CP 1969].

[1] Decizia nr. 126 din 3 martie 2016, publicată în M. Of. nr. 185 din 11 martie 2016.

[2] Data intrării în vigoare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal.

[3] Data intrării în vigoare a O.U.G. nr. 71/2022 pentru modificarea art. 155 alin. (1) din Legea nr. 286/2009 privind Codul penal.

2. Ulterior redeschiderii procesului penal nu mai curge un nou termen de prescripție generală conform art. 155 alin. (5) CP, dacă acest termen era împlinit anterior rămânerii definitivă a condamnării inițiale, în aplicarea art. 5 CP privind legea penală mai favorabilă, prin prisma declarării ca neconstituționale a dispozițiilor art. 155 alin. (1) CP prin Deciziile nr. 297/2018 și nr. 358/2022 ale Curții Constituționale.

15. Legea penală mai favorabilă în cazul faptelor definitiv judecate. Mecanismul de aplicare în cazul unui concurs de infracțiuni

CP, art. 6 alin. (1), art. 39 alin. (1) lit. b)

În aplicarea legii penale mai favorabile, după judecarea definitivă a cauzei înainte de intrarea în vigoare a noului Cod penal, pentru ipoteza unui concurs de infracțiuni, într-o primă etapă se verifică incidența dispozițiilor art. 6 CP, cu privire la pedepsele individuale.

În a doua etapă se verifică dacă pedeapsa rezultantă aplicată potrivit legii vechi depășește maximumul la care se poate ajunge în baza legii noi, conform art. 39 CP.

În cazul în care pedeapsa rezultantă, aplicată potrivit legii vechi, depășește maximumul la care se poate ajunge în baza art. 39 CP, va fi redusă la acest maximum.

În caz contrar, pedeapsa rezultantă va rămâne astfel cum a fost stabilită potrivit legii vechi.

I.C.C.J., compl. DCD pen., dec. nr. 1 din 14 aprilie 2014, M. Of. nr. 349 din 13 mai 2014

I. Titularul și obiectul sesizării

Curtea de Apel Ploiești, Secția penală și pentru cauze cu minori și de familie, a dispus, prin încheierea din data de 10 februarie 2014, în dosarul nr. 289/120/2014 aflat pe rolul acestei instanțe, sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în temeiul dispozițiilor art. 475 CPP, în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile cu privire la dezlegarea de principiu a *mecanismului de aplicare a legii penale mai favorabile în cazul faptelor definitiv judecate, în ipoteza unui concurs de infracțiuni.*

II. Expunerea succintă a cauzei ce formează obiectul dosarului nr. 289/120/2014 aflat pe rolul Curții de Apel Ploiești, Secția penală și pentru cauze cu minori și de familie

Prin cererea înregistrată pe rolul Tribunalului Dâmbovița la 17 ianuarie 2014 cu nr. 289/120/2014, Comisia de evaluare a dosarelor de penitenciar din cadrul Penitenciarului Găești, în conformitate cu prevederile art. 23 alin. (5) și (6) din O.U.G. nr. 116/2013, a sesizat instanța pentru a dispune în legătură cu aplicarea legii penale mai favorabile în privința condamnatului S.F., deținut în Penitenciarul Găești, motivat de intrarea în vigoare, la data de 1 februarie 2014, a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal și a Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedura penală.

Prin sentința penală nr. 74 din 1 februarie 2014, pronunțată de Tribunalul Dâmbovița, a fost respinsă, ca neîntemeiată, sesizarea Comisiei de evaluare a incidenței aplicării legii penale mai favorabile în cazul persoanelor aflate în executarea pedepselor și măsurilor educative privative de libertate din cadrul Penitenciarului Găești privind aplicarea legii penale mai favorabile condamnatului S.F.

Examinând actele și lucrările dosarului, prin prisma dispozițiilor art. 6 alin. (1) și art. 39 alin. (1) lit. b) CP, tribunalul a apreciat că sesizarea formulată de către Comisia de evaluare a incidenței aplicării legii penale mai favorabile în cazul persoanelor aflate în executarea pedepselor și măsurilor educative privative de libertate din cadrul Penitenciarului Găești este neîntemeiată, pentru următoarele considerente:

Potrivit dispozițiilor art. 6 alin. (1) CP, „Când după rămânerea definitivă a hotărârii de condamnare și până la executarea completă a pedepsei închisorii sau amenzii a intervenit o lege care prevede o pedeapsă mai ușoară, sancțiunea aplicată, dacă depășește maximumul special prevăzut de legea nouă pentru infracțiunea săvârșită, se reduce la acest maximum”.

Totodată, în conformitate cu dispozițiile art. 39 alin. (1) lit. b) CP, în cazul unui concurs de infracțiuni, „când s-au stabilit numai pedepse cu închisoare, se aplică pedeapsa cea mai grea, la care se adaugă un spor de o treime din totalul celorlalte pedepse stabilite”.

Mai mult, potrivit dispozițiilor prevăzute de art. 43 alin. (2) CP, „Când înainte ca pedeapsa anterioară să fi fost executată sau considerată ca executată sunt săvârșite mai multe infracțiuni concurente, dintre care cel puțin una se află în stare de recidivă, pedepsele stabilite se contopesc potrivit dispozițiilor referitoare la concursul de infracțiuni, iar pedeapsa rezultată se adaugă la pedeapsa anterioară neexecutată ori la restul rămas neexecutat din aceasta”.

Tribunalul a constatat că deținutul S.F. se află în executarea unei pedepse de 21 de ani închisoare conform mandatului de executare a pedepsei închisorii emis de Tribunalul București, Secția a II-a penală, în baza sentinței penale nr. 657 din 22 octombrie 2001, pronunțată de către Tribunalul București, Secția a II-a penală, definitivă prin decizia penală nr. 2.839 din 4 iunie 2002 a Curții Supreme de Justiție.

Potrivit dispozițiilor art. 234 alin. (1) lit. a) și d) CP, „Tâlhăria săvârșită (...) prin folosirea unei arme, (...) în timpul nopții (...) se pedepsește cu închisoare de la 3 la 10 ani și interzicerea (*exercitării – n.r.*) unor drepturi”.

În conformitate cu dispozițiile art. 237 raportat la art. 33 CP, „Tentativa se sancționează cu pedeapsa prevăzută de lege pentru infracțiunea consumată, ale cărei limite se reduc la jumătate”.